Štev. 24. V Ljubljani, v četrtek dné 24 januarja 1907. Leto XXXV.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26·—
za pol leta „ „ 13·—
za četrt leta „ „ 6·50
za en mesec „ „ 2·20

V upravništvu:
za celo leto naprej K 20·—
za pol leta „ „ 10·—
za četrt leta „ „ 5·—
za en mesec „ „ 1·70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEC

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 „
za trikrat . . . 9 „
za več ko trikrat . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah Šl. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 188.

Kaj hočejo liberalci?

Liberalci se vedno lažejo; to jim je lastno po vsem svetu. Slovenski liberalci so takoj izpočetka izrekli svoje zaupanje francoskim framasonom, ki zdaj z vsemi sredstvi izkušajo krščansko vero uničiti. Bratci se poznajo, in za nas je zlasti glede na bodoče volitve jako koristno vedeti, kaj liberalci v resnici hočejo. To pa je včasih težko spoznati iz njihovih besed, ker oni lažejo tudi o sebi in vedno zakrivajo svoje zadnje namene, da bi premotili ljudstvo in vjeli njegove glasove.

Laž pa ima kratke noge in liberalne nakane se razkrinkajo često ravno takrat, kadar bi jih liberalci najraje zakrili. Tako se je primerilo francoskemu ministrskemu predsedniku Clemenceau. Zadnja zvijača, ki jo je porabil v zbornici in s katero zdaj krošnjari po časopisih, je ta, da on neče vere zatreti, ampak da le brani republiko proti prekucuškemu papežu, ki neče priznati postav francoske republike. Glejte — tako poje Clemenceau francoskim katoličanom — ko bi papež priznal naše postave, bi se lahko zopet vršilo katoliško bogoslužje na Francoskem. Ne mi, papež zatira vero in duhovščino itd.

V sredi te pesmi mu je pa glas zaprl angleški list »Times«. Ta priobčuje namreč govor Clemenceauov, ki ga je govoril framasonom v seji dné 2. aprila l. 1882. Takrat že je framasonska loža sklepala o postavah, ki jih misli spraviti v zbornico za uničevanje katoliške cerkve. Ko so v »Velikem Orientu« delali bojni načrt, ki ga zdaj izvajajo, je Clemenceau govoril tripičnim bratom tako-le:

»Ako bo vkljub tem določbam (izgnanje redov in odpoved konkordata) in vkljub popolni odpravi verskega pouka iz šol in iz vseh javnih zavodov, klerikalizem ohranil v deželi še kako korenino, jo moramo potem v imenu občnega prava za vselej izruvati in onemogočiti vsako bogoslužje s tem, da pripravno uporabljamo nekatere določbe kazenskega prava.«

»Izjaviti moramo, da izpoved kvari mladino in moramo vsled tega zadnjemu duhovniku onemogočiti, da bi izvrševal najvažnejše posle svoje službe (člen 334.); dalje moramo duhovnikom vzeti vse njihove dohodke s tem, da jim prepovemo sprejemati od vernikov kakršnakoli darila za bogoslužje, namreč za maše, krste in druge obrede; za to zadostuje, če ta dejanja proglasimo za goljufijo in sleparstvo ter uporabimo proti njim dotične kazenske določbe (čl. 405 in 427.)

»Zato republikanska stranka sicer zahteva izrečno samo ločitev cerkve od države — to je najboljša formula, ki jo parlament najložje sprejme — v resnici pa republikanska stranka mora doseči svoj zadnji in najuspešnejši namen — da cerkev v državi uniči.«

Tako je torej Clemenceau formuliral namen framasonske lože. Republikanska agitacija je bila loži samo sredstvo, da so pridobili ljudstvo na svojo stran. S koliko hinavščino je loža skozi petindvajset let delala, da je mogla priti z zadnjim svojim namenom na dan! Zdaj, ko je angleški list Clemenceauu in loži v obraz povedal njihove namene z njih lastnimi besedami, se ne bodo mogli več pritoževati, da papež v svoji encikliki na francoski narod ni prav razložil njihovih namenov.

Isti načrt pa, ki ga ima loža na Francoskem, ima tudi v Avstriji. Naši liberalci so izvrševalci teh namenov. Naskok na zakon in na šolo nas uči, da je njihova taktika ravno tista, kakor taktika francoskih framasonov zadnjih petindvajset let. Iz tega se vidi pa tudi velika važnost bodočih državnozborskih volitev. Tukaj je ključ do vprašanja, ali pride Avstrija tudi tako daleč, kakor nesrečna Francija. Zato moramo zahtevati od vsakega volivca: Nobenega glasu nobenemu kandidatu, ki ne kandidira na katoliški program!

Koliko so vredne Briandove klevete zoper katoliško moralo, naj pojasni sledeči zgled Briandove morale. Mi ne govorimo radi o osebnih grehih nasprotnikov, a Briand zasluži, da naredimo ž njim izjemo. Sedanji »minister bogoslužij« — veliki framasonski nadmežnar — je bil prej odvetnik. Zaradi nravnega zločina je bil obsojen na šest mesecev ječe in odvetniški zbornica ga je črtala iz vrste odvetnikov. Zdaj je postal Briand strahovito goreč framason in se je posvetil časnikarstvu. Zoper obsodbo se je pritožil in tedanji ministrski predsednik Waldeck-Rousseau je pravici toliko oči odvezal, da je videla, kakega zavednega in zaslužnega republikanca ima pred seboj. Pravda je zaspala in Briand ni prišel v ječo, pač pa je postal ta notorični prešestnik — minister bogoslužja! Lepa republika pod framasonskim žezlom. In taki ljudje imajo vedno polna usta o »ligorijanski morali«.

Državni zbor.

Dunaj, 23. jan.

Kongrua.

Sinoči je zbornica pričela razpravo o kongrui. Za nujnost razprave in proti je bilo oglašenih 43 govornikov, govorilo pa jih je le sedem. Dr. Stojan je kratko utemeljil nujnost, češ, da je to vprašanje bilo že pred letom na dnevnem redu, a se je vedno zavlačevalo. Socialni demokrat Schuhmeier pa je dve debeli uri klatil razne neslanosti in budalosti, ki jih je nabral po raznih listih in brošurah o »nazadnjaštvu, mračnjaštvu, klerikalizmu« itd. Novega sicer ni povedal nič, ker enak ričet je »Narod« že večkrat pogrel in ga postavil na mizo svojim bravcem za kosilo in večerjo. Odločno ga je zavrnil nemški liberalec in protestant Günther, češ, da je na korist državi, ako podpira duhovščino, katera deli ljudstvu tolažila svete vere. Želi pa, naj država podpira tudi protestanško duhovščino.

Znani dr. Tschan je zopet klatil, da je duhovščina protivnica svobodi, omiki in prosti ljubezni. On zahteva državno razporoko kot pogoj za kongruo.

Rusinski poslanec dr. Gladyszowski je opisoval tužne razmere rusinske duhovščine, ki je oženjena in še v večji stiski. Jako strupeno je govoril proti kongrui češki radikalec Choc, ki je zahteval ločitev cerkve od države. Ko je trdil, da morajo občine duhovnikom plačevati potne troške za selitve, zaklical mu je pisec: »No, ta pa je že predebela! Kje je to navada?« Choc odgovori: To sem slišal na Moravskem. Torej slišal je in zato je istina, Dr. Baxa in dr. Funke, ki sta bila poleg in gotovo nista klerikalca, sta pripomnila, da ta trditev ni resnična. Zagovarjala sta predlogo poslanec Thurnher in naučni minister dr. Marchet. Splošno pozornost in začudenje so vzbujale besede ministrove, katere je ponovil, da je ločitev države od cerkve politični program bodočnosti. Ob 10. uri sinoči je zbornica z veliko večino sprejela nujnost predloga. Proti so glasovali le socialni demokratje, češki in nemški radikalci ter desetorica nemških naprednjakov.

Danes se je vršila stvarna razprava. Govorili so: Gasteiger proti, Wohlmeyer je zavračal socialnega demokrata Seitza, dr. Steinwender je prodajal svojo znano sitnost, Perič je zagovarjal resolucijo, naj vlada izdatneje podpira tudi frančiškane, ki v Dalmaciji oskrbujejo do 140 župnij. Nemški liberalec dr. Schreiner je kot Nemec zagovarjal kongruo, ker vedno bolj primanikuje nemške duhovščine. Jako dobro je kot glavni govornik baron Morsey zavračal radikalne kričače, ki iz samega sovraštva do vere in cerkve sovražijo tudi duhovnike.

Poslanca Pastor in Schuhmeier sta nato v stvarnih popravkih drug drugemu metala bob ob glavo. Pastor je dokazoval neutemeljenost socialnodemokraških trditev. Schuhmeier je vrtel svojo staro lajno. Neizogibni Seitz je zopet na dolgo in široko opisaval bogastvo »mrtve roke«. Ta ričet je že za socialne demokrate osmojen in nevžiten. Trudil se je dokazati, da se mora cerkev ločiti od države.

Poročevalec dr. pl. Fuchs je dokazal, da je država dolžna doplačevati v verski zaklad. Cesar Jožef II. je leta 1782 podržavil samostane in mnogo drugega cerkvenega premoženja. Tedaj so za slepe cene prodajali cerkveno last. Iz izkupila so ustanovili takozvane »verske blagajne« ali verski zaklad, iz katerega so dobivali »kongruo« tudi župniki od cesarja Jožefa ustanovljenih župnij. Že čez deset let se je pokazalo, da dohodki verskega zaklada ne zadoščajo za katoliško duhovščino. Toda ostalo je pri starem, le župljani sami, verniki, so tu in tam vzdržavali svoje duhovnike z biro, štolo itd.

Leta 1849 so se zbrali avstrijski škofje ter v posebni spomenici opozorili vlado, da je uprava verskega zaklada nepopisno slaba. Kakor sneg se je topilo premoženje verskega zaklada tekom let v državni upravi. Že tedaj so škofje rekli vladi: Vrnite cerkvi njeno imetje in bode sama skrbela za svojo duhovščino. Zgodilo se ni nič. Leta 1859 so škofje zopet zahtevali od vlade, naj zviša duhovnikom kongruo ter doda iz državne blagajne, ako ne zadošča verski zaklad. Zopet nič. Leta 1871 je poslanec Kienzl predlagal višjo kongruo. Uspeh predloga je bila nedolžna resolucija. Leta 1885 je vlada sama predložila načrt začasnega zakona o kongrui, ki je tudi obveljal. Leta 1898 je začasni zakon iz leta 1885 postal definitiven. Po tem zakonu iznaša kongrua za župnike 600, 1400 in 1600 kron, za kaplane 600, 700 in 800 kron, za ekspozite 960 kron; pokojnine za župnike so 1000 do 1600 kron, za kaplane 450 do 700 kron. Ta kongrua ostane tudi po novem načrtu. Nova je le določba, da dobe duhovniki v pastirski službi, torej župniki, kaplani in ekspoziti, petletnice po 100 kron. Ako pa ima župnik 1200 kron, s kaplanom 1400 kron plače (kongrue) in poleg tega še stalne dohodke iz zemljišč, ustanov itd., potem se tudi ti postranski dohodki vštejejo. In če ti dosežejo svoto prve, druge itd. petletnice, potem duhovnik ne dobi sploh nič več.

Pri glasovanju pa se je pripetil jako neprijeten, nesrečen slučaj. V Dalmaciji je namreč okoli 140 frančiškanov, ki opravljajo pastirsko službo. Poslanec Perič je želel, naj bi dobili višjo kongruo tudi redovniki, a le isti, ki so v dušnem pastirstvu. Tega dostavka pa ni sklenil proračunski odsek. Ko je večina zbornice danes sprejela Peričev predlog, nastal je nepopisen krik, češ, da je prelomljen

LISTEK.

Črni Peter.

Angleški spisal Conan Doyle.

(Dalje.)

Vendar smo zvedeli nekaj pozitivnega. Seveda je bila še velika razdalja med ubeglim bankirjem in kapitanom, ki je bil na svojo lastno harpuno naboden. Napeto smo vsi trije poslušali pripovedovanje mladega moža.

»Glavni krivec je bil moj oče. Dawson se je umaknil. Bil sem takrat deset let star, toda vendar dovolj star, da občutim vso sramoto in ves strah. Vedno se je govorilo, da je moj oče ukradel vse papirje in potem pobegnil. To ni res. On je mislil, da bode še vse dobro in da bo vse upnike popolnoma zadovoljil, če mu puste dovolj časa, da te papirje vnovči. Predno je bilo izdano povelje, da naj ga zapro, se je odpeljal na svoji majhni ladji proti Norveškemu. Popolnoma dobro se še spominjam one noči, ko se je poslavljal od moje matere. Pustil nam je seznam vseh papirjev, katere je s seboj vzel. in nam prisegel, da bo pri njegovem povratku njegova čast rešena, in da ne bo nikdo, ki mu je zaupal, oškodovan. Toda ničesar nismo več slišali o njem. Ladja, kakor tudi on sam so se izgubili. Moja mati in jaz smo menili, da leži na dnu morja s papirji vred, katere je vzel s seboj. Imela sva pa zaupnega prijatelja, trgovca, in ta je pred kratkim časom izvedel, da so nekateri izmed teh papirjev mojega očeta na londonskem denarnem trgu na prodaj. Lahko si predstavljate, kako smo se začudili. Več mesecev sem zasledoval, od kod so ti papirji prišli. In po dolgem trudu sem konečno vendar zvedel, da je bil posestnik hišice, kapitan Peter Carey, prvotni prodajalec teh papirjev.

»Seveda sem začel takoj poizvedovati o tem možu in sem izvedel, da je bil zapovednik ladje, ki se je ravno v onem času, ko se je moj oče peljal na Norveško, vračala iz arktičnega morja, kjer so lovili kite. V oni jeseni je bilo zelo viharno, in dolgo časa so pihali južni vetrovi. Mojega očeta jahto so vetrovi torej zelo lahko proti severu zanesli, in tam sta se srečala s Careyem. Če je torej tako — kaj se je zgodilo z mojim očetom? Na vsak način bi zvedel od kapitana Careya, kako so prišli papirji na trg. Na podlagi tega bi pa tudi lahko dokazal, da jih moj oče ni prodal, in da da torej ni mislil na osebni interes, ko jih je odnesel.

»Prišel sem tusem z namenom, da poiščem kapitana, toda ravno takrat je bil umorjen. Bral sem potem popis njegove kajute ter zvedel, da so stare ladjiske knjige tam spravljene. In tedaj sem se spomnil, da moram le poročilo o dogodkih na »Sea Unicornu« v mescu avgustu 1883 brati, da pojasnim skrivnost svojega očeta. Preteklo noč sem skušal, osvojiti si dnevnike, toda nisem mogel odpreti vrat. Danes ponoči sem še enkrat skušal — in posrečilo se mi je; toda listi, ki bi morali poročati o onem mesecu, so iz knjige iztrgani. V trenotku, ko sem hotel oditi, ste me prijeli.

»Ali je to vse?« je vprašal Hopkins.

»Da, to je vse.« Pobesil je oči, ko je odgovoril.

»Ničesar nimate več povedati?«

Obotavljal se je.

»Ne; ničesar druzega.«

»Pred včerajšnjo nočjo niste bili tukaj?«

»Ne.«

»Kaj pa k temu pravite?« je zavpil Hopkins ter mu pokazal beležnico z njegovimi začetnimi črkami na prvi strani in z madežem od krvi na platnicah.

Nesrečni mož je bil popolnoma uničen. Zakril je obraz z rokami ter se grozovito tresel.

»Kje ste to dobili?« je ječal. »Nisem vedel, kje sem jo izgubil. Mislil sem, da sem jo v gostilni pozabil.«

»To zadošča,« je rekel ostro Hopkins. »Ostalo nam povejte pred sodiščem. Zdaj greste z menoj na policijo. Gospod Holmes, zahvaljujem se Vam in Vašemu prijatelju, da ste prišli sem z menoj ter mi pomagali. Kakor se je pokazalo, ni bila Vaša prisotnost neobhodno potrebna, in jaz bi zadevo tudi brez Vas do tega srečnega zaključka privedel. Toda vseeno sem Vam hvaležen. V hotelu Bramletye sem za Vas pustil sobe rezervirati. Pojdimo torej skupaj.«

»No, Watson, kako misliš ti o stvari!« me je vprašal Holmes, ko sva se po kratkem spanju vračala v London.

»Zdi se mi, da nisi zadovoljen.«

»O da, moj ljubi Watson, popolnoma sem zadovoljen. Toda vendar mi ta Hopkinsova metoda ne ugaja. Zmotil sem se v njem. Pričakoval sem boljšega od njega. Vedno mora iskati človek drugo možnost in drugo z drugo primerjati. To je pravo pravilo pri vseh kriminalnih preiskavah.«

»In kakšna je druga možnost v tem slučaju?«

»Sled, katerega sem jaz zasledoval. Morda ne bode nič iz tega. Tega še zdaj ne morem vedeti. Toda vendar bom šel v tej smeri naprej — do konca.«

V bakerski ulici sva našla več pisem. Vzel je eno, ga naglo odprl in se začel zadovoljno smehljati.

»Dobro, Watson. Druga možnost se že

dogovorjeni kompromis. In priznati moram, da je Peričev predlog obveljal le vsled pomote. Mnogi so glasovali za predlog, ker je vstal tudi poročevalec dr. pl. Fuchs, a predloga niti slišali niso. Krik je trajal celo uro. Končno je zbornica sprejela zakon. Vprašanje pa je, kaj stori gosposka zbornica.

Kulturni bojevniki v Avstriji.

Kongrua je torej sprejeta. Zanimivo je le izvedeti, kaj so v debati dejali nasprotniki kongrue. Pokazalo se je — kar sicer ni nič novega — da so nasprotniki kongrue tudi strupeni nasprotniki cerkve. Njihovih izvajanj ne omenjamo zaradi njihove posebnosti, kajti vse, kar so spravili nasprotniki kongrue na dan, ni vredno, da se omenja, ako bi nam ne bilo na tem, da podamo sliko bodočih avstrijskih kulturnih bojevnikov.

Schuhmeier.

Prvi se je ustil socialni demokrat Schuhmeier in sicer nekako takole: V Avstriji se bo tudi s časom uveljavilo načelo, da mora cerkev svoje služabnike plačati sama. Katoliška cerkev je velikansko podjetje s stalnimi, vedno naraščajočimi dohodki. Kaj bi dejali, ako bi zahteval kak podjetnik od države, naj izplača njegovim delavcem doklade, da bodo več zaslužili? (Poslanec Pastor: »Država naj cerkvi vrne konfiscirano premoženje!« Schuhmeier na to ne odgovori, ampak nadaljuje:) Cerkev kopiči bogastvo na bogastvo. Sram naj bo cerkev, ker pusti svoje duhovnike romati po svetu lačne, tako da je duhovniška revščina v Avstriji že vsem v posmeh. Mi, socialni demokratje se borimo proti kapitalu. (Poslanec Wohlmeyer: Borite se proti Rotšildu! Kadar smo se mi borili proti judom, so nam socialni demokratje padli v hrbet).

Cerkveno premoženje.

Sicer pa vam lahko na podlagi cerkvenih izkazil samih in statističkega izkazila statistiške osrednje komisije lahko dokažem, kako silno bogata je cerkev. L. 1853 je iznašalo to premoženje 114 miljonov kron, l. 1905 pa 950 miljonov kron. Ker je dokazano, da cerkev vsako leto več kot 25 miljonov čistega dobička pridene k svojemu prvotnemu kapitalu, si lahko izračunate, kdaj bo cerkev v Avstriji imela 1000 miljonov kron na razpolago. Cerkev je veleposestnica. Povsod je tam, kjer se da kaj zaslužiti. In vendar ta cerkev vedno beračí za svoje duhovnike, katerih je v Avstriji z redovniki vred 41.000 — to je cela nam sovražna vojska! Cerkev sistematično lovi zapuščine. Lov na zapuščine je postal cela klerikalna znanost.

Svobodna šola.

Čudno je, kako se potegujejo duhovniki, ki so celibatarji za tuje otroke. Zadnji čas je nastopila proti tem duhovniškim težnjam »Svobodna šola«. Proti tej šoli se pa cerkev bori z najgršimi sredstvi in jo sramoti pred ljudstvom.

Krščanstvo in popovstvo.

Vse, kar tukaj govorim, ne velja za vero, ampak vse se obrača zgolj proti duhovščini. Krščanstvo namreč ni nič slabega, toda krčanstvo so v katoliški cerkvi zamorili »farji«. Klerikalci niso samo sovražniki kulture in napredka, ampak tudi delavstva. Zato bomo mi, socialni demokratje glasovali proti nujnosti kongrue.

Tschan.

Tschan ni proti temu, da se odpomore nižji duhovščini, denar za to pa naj da cerkev, ne pa država. Ali naj s tem utrdimo stališče najbolj zagrizenih sovražnikov svobode?

Seitz.

Seitz, socialni demokrat, očita duhovnikom, da napravljajo o svojem premoženju napačne fasije. Katoliška cerkev sploh vse postave postavlja na glavo. V boju proti klerikalstvu ni nobenega pardona. Če pokažeš jezuitu prst, ti požre celo roko.

S tem niso še vse duhovitosti teh gospodov pri kraju. Podali smo najlepše cvetke. Temeljito je vse te bedastoče zavrnil baron Morsey.

Morsey.

Morsey izjavi, da ne bo govoril v tistem pobalinskem tonu, katerega rabi gospod Schuhmeier. Schuhmeier in njegovi somišljeniki napadajo cerkev in duhovščino zato, ker so nasprotniki vse vere. Gospodje dobro vedo, da je duhovščina tisti mogočni jez, ki jim vedno stopi nasproti. Cerkev ne more pogrešati ljudstva in zanemarjati otrok, ker ima božje poslanstvo, da otroke vzgaja za kristjane (Živahno pritrjevanje.). Zato taka divja gonja v vseh socialno demokraških in radikalnih listih, ker ne marajo za otroke tega varstva. Ravno socialni demokratje bi morali priznati, kaj vse store cerkveni zavodi za ljudstvo. Ravno v interesu cele družbe je, da cerkev podpira pri njenem socialnem delovanju. Država pri nas pa je pravno obvezana, podpirati cerkev, ker je za časa Jožefa II. cerkev oropala ter zaplenila skoro vse ustanove in premoženje ter s tem denarjem ustanovila verski zaklad. Država je s tem, cerkvi ukradenim premoženjem tako nemarno gospodarila, da danes znaša v proračunu komaj 700.000 kron. Ako bi se bilo cerkvi pustilo to njeno premoženje, bi danes bilo tako veliko, da bi cerkev z lahkoto shajala in bi svoje duhovnike po grofovsko plačala, zraven pa še podpirala vse reveže. Poslanec Schuhmeier si je kar meni nič, tebi nič kar sam izmislil celih 25 milijonov čistega dobička pri cerkv. premoženju, dasi tega ni v nobeni štatistiki. Schuhmeier je kar na slepo sešteval premoženje vseh cerkva, posestev, sveč, svečnikov itd., ne da bi povedal, koliko je bogočastnih naprav, ki prav nič ne nesejo in ne da bi navedel, kako so obtežene. Ko Steinwender in Seitz ugovarjata, češ, duhovščina se ne drži evangelija, ker v evangeliju se ne napoveduje boj socializmu, jih baron Morsey osmeši, da sta takoj obmolknila. Nasprotniki vere sploh trgajo evangeljske citate iz konteksta, da z njim vse dokažejo: enkrat zase, enkrat za cerkev.

Minister Marchet.

Naučni minister Marchet je dejal, da je program ločitve cerkve od države morebiti program bodočnosti, da je pa po sedanjih pravnih razmerah država pravno obvezana, skrbeti za gmotno stanje duhovščine in sicer že zato, ker se država po sedanjih cerkvenopolitiških postavah vmešava tudi drugod zelo v cerkvene zadeve. Po sedanji postavodaji je zgolj čin pravičnosti, ako se duhovščini primerno povrne njen trud, posebno še zato, ker je država to dolžna tudi po postavi.

Polonyjevi škandali.

Kar je ves pošteni svet pričakoval, se je zgodilo: celo ogrsko ministrstvo je pri Polonyjevi aferi tako prizadeto, da je iz krize mogoča le ena rešitev, ali odstopi celo ministrstvo, ali pa nobeden, tudi Polonyi ne. Za ogrske razmere je značilno to, da se utegne zgoditi slednje. In res, zadnja poročila pravijo, da se je pomiril čestiti grof Andrassy, ki se je preje rotil, da nikoli ni vedel za Polonyjevo zvezo z umazano baronico Schönberger, ki je špijonirala cesarja; ta Andrassy je sedaj pripravljen, sedeti s Polonyjem skupaj v ministrstvu. Seveda mora Polonyi tožiti Lengyela, dasi se je tega krčevito branil še zadnji trenotek. Sedaj mislijo napraviti tako: Polonyi toži še kot pravosodni minister Lengyela, potem odstopi. Sedaj poročamo o seji v neodvisni stranki, kjer se je Polonyi strahovito branil, svojo stvar izročiti sodišču.

V neodvisni stranki.

Grof Stefan Karolyi, grof Stefan Bethlen, baron Franc Wesselenyi, grof Vladimir Zichy, grof Žiga Batthyany, Lanyi, Kelemen in Ratkay so v komunikeju izjavili, da neodvisna stranka ni izrekla Polonyju zaupanja. To lažnjivo vest je Polonyi sam narekoval tajniku stranke. Košut priznava v listu »Budapest«, da stranka ni izrekla Polonyju zaupanja, dasi so vsi prepričani, da je Polonyi popolnoma nedolžen. Dotična znamenita seja se je pa vršila tako-le:

Grof Vladimir Zichy je prvi dejal Polonyju: »Ti moraš iti ali pred porotno sodišče ali pa demisijonirati.« Polonyi mu odgovori: »Jaz sedaj svojega mesta ne morem zapustiti, kajti to bi se reklo, da se sam označujem za brezčastnega.« Grof Zichy mu nato de: »Saj ti ni treba demisijonirati, zadosti je, če greš pred sodišče.« Nato pa Polonyi: »Če grem pred sodišče, je v nevarnosti moja čast.« To je vse poslance iznenadilo, češ, kako more pravosodni minister sam tako soditi o sodiščih? Polonyi je odgovoril: »Jaz ne grem pred sodišče. Poznam, kako se dela pri poroti, porotniki niso objektivni.« Pozneje: »Kdor zahteva, naj grem pred sodišče, ta zahteva mojo demisijo.« Ko mu je grof Bethlen prigovarjal, naj se opere pred sodiščem, kajti Lengyel, ki toži Polonyja, je pošten človek, kateremu gre vera, je Polonyi dejal, da zato ne more sodišču izročiti svojo zadevo, ker bi potem svet sodil, da ga je lastna stranka pustila na cedilu. S tem je on moralično ubit. Če pride zadeva o baronici Schönberger pred sodnike, bi to provzročilo nebroj škandalov. Košut se je za žive in mrtve potegoval za Polonyja.

Nova odkritja.

Medtem nadaljuje poslanec Lengyel s svojimi odkritji. V listu »A Nap« je objavil faksimilnega drugega pisma, kjer piše Polonyi, ko je bil še advokat, lastnici neke javne hiše nesramnosti, naj mu kmalu pošlje honorar, ker ji je izposloval licenco.

Baronica Schönberger.

Baronica Schönberger je strašno sumljiva oseba, kateri so dvorili skoro vsi ogrski ministri. Imela je malodane z vsemi razmere. Po rodu je židinja, hči nekega vinskega trgovca. Imela je tudi razmerje z državnim tajnikom Tanarkyjem in ga nekoč, ko se je mislil od nje ločiti, napadla z revolverjem. Sodišče jo je takrat obsodilo na osem mesecev ječe. Presedela jih ni, kajti justični minister Szilagyi je takoj izposloval njeno pomiloščenje. Pozneje jo je sodišče vendarle za par mesecev obsodilo v ječo; pozneje se je morala zagovarjati celo zaradi krive prisege in ponarejanja listin. Omožena je bila z baronom Schönbergerjem, sinom umrlega podmaršala Schönbergerja, pa je seveda živela ločena od njega. Živela je deloma na Dunaju, deloma v Pešti in se vdajala vsem športom. Imela je zveze z dvorjaniki; to je porabila ogrska koalicija za vohunstvo. Polonyi je bil že dolgo znan s to žensko. Taka ženska je torej špijonirala cesarja. »Deutsches Volksblatt« piše 23. t. m. o njej sledeče: »Baronici Schönberger, rojeni Rozi Wallerstein, se je zgodila bridka krivica, ker je niso že zdavna imenovali za damo »Sternkreuz«-reda. Tudi ona je kot špijonka ogrski domovini neizmerno koristila, tako da sedaj njene zasluge žanje ogrsko ministrstvo!« Schönbergerco so v Pešti vzdrževali magnatje, neki ogrski državnik ji je v oporoki zapustil veliko premoženje, sicer so jo pa neprestano podpirali njeni častilci dan na dan.

Spor v neodvisni stranki.

Člani bivšega izvrševalnega odbora neodvisne stranke, ki so se svoj čas pogajali s krono, izjavljajo uradno, da niso vedeli za vohunstvo Schönbergerce, katero je najel polonyi. Polonyi je zgoij povedal članom odseka, da si bo preskrbel z Dunaja informacije. Seveda ni ta izgovor prav nič vreden. Ako je kaj časti v članih izvrševalnega odbora, bi Polonyja tožili, ker je sam izjavil, da so za njegove razmere z baronico vsi vedeli, v prvi vrsti Andrassy. Sicer pa poročajo danes, da bo nebroj članov izstopilo iz neodvisne stranke ter pod vodstvom Lengyela ustanovilo novo stranko.

Prava beseda.

V zbornici je v skupini več poslancev član neodvisne stranke Olay glasno kričal, da mora imeti Polonyi pač mnogo masla na glavi, ker se boji sodišča. Tisti, ki se ne upa pred sodiščem nastopiti proti takim obtožbam, mora biti velik lopov. Polonyi govori okolu, da sedaj ni njegova stvar, oprati si čast pred sodiščem, pač pa je to stvar njegovih prijateljev in stranke.

Kako bodo stvar poravnali.

Najnovejša poročila pravijo, da so v zadnjem ministrskem svetu sklenili, da mora Polonyi Lengyela tožiti zaradi razžaljenja časti in obrekovanja še kot aktivni minister. Potem naj pa Polonyi odstopi. Polonyi je prosil svoje kolege, naj ga ne puste pasti v tako težkem položaju, toplo se je zavzemal zanj seveda tudi Košut. Tudi Andrassy ni več tako trd ter zahteva le to, naj Polonyi Lengyela toži. Vse je odvisno od tega, kaj misli o stvari kralj, h kateremu se je podal minister a latere grof Zichy.

Nova odkritja. Za narodov blagor.

Žurnalist Fenyes, ki hrani več Polonyjevih pisem, objavlja sledeče: Polonyi ni baronici Schönbergerjevi obljubil samo 50.000 K, ampak celo to, da se bode »njeno ime svetilo v mažarski zgodovini«. Vsa koalicia da se ji bo slovesno zahvalila. V resnici pa je Polonyi od obljubljenih 50.000 kron, katere je res dobil od dveh aristokratov za baronico, dal baronici le par tisoč, drugo si je pa zaračunal v svoj ekspenzar. Polonyi je bil tudi v zvezi z znano Katarino Schratt, kateri je pošiljal bonbončkov in cvetlic.

Torej jako čedne stvari.

Ali ste že ponovili naročnino na »Slovenca? Blagovolite to takoj storiti. Pridobivajte »Slovencu« novih naročnikov.

razvija. Ali imaš formulare za brzojavke? Napiši mi par brzojavk: »Summer, ladijski agent, Rateliff Highwany. Pošljite mi tri može, jutri dopoludne ob desetih morajo biti tu — Bazil.« Tako se imenujem v onem kraju. In druga: »Inšpetor Hopkins, 46 Lord Street, Brixton. Pridite jutri k zajutrku ob pol desetih. Važno. Prosim za brzojavni odgovor, če nemogoče. — Holmes.« Da, Watson, ta prokleti slučaj mi že deset dnij ne dá miru: S tem je stvar za me rešena, in jutri skoraj gotovo zadnjikrat o njej slišiva.«

Natančno ob določenem času je prišel inšpektor Hopkins. Sedli smo k izvrstnemu zajutrku, katerega nam je pripravila gospa Hudsonova. Mladi uradnik je bil vsled svojega vspeha zelo dobro razpoložen.

»Mislite v istini, da je Vaša rešitev prava?« je vprašal Holmes.

»Ne morem si misliti boljše rešitve.«

»Name ne napravlja tega utisa.«

»To se čudim, gospod Holmes. Kako naj bi bilo boljše?«

»Ali se Vaša razlaga faktično vjema z vsako točko pri tem umoru?«

»Brezdvomno. Mladi Neligan je ravno onega dne, ko se je zgodil umor, prišel v Hotel Bramble tye. Rekel je, da hoče igrati golf. Vzel je sobo v pritličju, kjer more popolnoma poljubno prihajati in odhajati. V oni noči je šel v Woodmans Lee, poiskal kapitana Careya v njegovi kajuti, se začel z njem prepirati ter ga konečno umoril s harpuno. Potem je bežal, prestrašen radi čina, izgubil beležnico, katero je s seboj prinesel, da povpraša kapitana o raznih papirjih. Morda ste zapazili, da so bile nekatere številke v seznamu podčrtane. Te papirje so našli v Londonu, dočim so bili vsi drugi še v posesti kapitanovi. Teh se je mladi Neligan, kakor je sam dejal, polastil, da zadovolji upnike svojega očeta. Po umoru se ni upal takoj v kajuto, slednjič se je pa vendar odločil, da dobi potrebnih informacij. To je vendar vse zelo enostavno in jasno.«

Holmes se je smehljal ter majal z glavo.

»Stvar ima menda le eno napako, Hopkins, popolnoma nemogoče je namreč. Ali ste že poskušali, telo s harpuno prebosti? Ne? Da, da, ljubi moj gospod, to je pa ravno zelo važno. Moj prijatelj Watson Vam lahko pove, da sem se celo dopoldne v tem vadil. Ni tako lahko, mora biti že močan in izveden mož, da to napravi. Toda kapitan je bil s tako silo preboden, da se je ost še globoko v steno zapičila. Ali mislite, da je ta bledi mladenič toliko močan? Ali ga smatrate za moža, ki more pozno v noč s črnim Petrom rum piti? Ali so bili njegovi obrisi, katere so dve noči pred umorom videli na zastoru? Ne, ne, Hopkins; poiskati moramo druzega, nevarnejšega moža.«

Dalje prihodnič.

VOLIVNA DOLŽNOST IN DEŽELNI ZBORI.

V včerajšnji seji državnega zbora so vložili poslanci Pacher, Steinwender in tovariši interpelacijo na vlado: 1. Ali bo še pred razpisom državnozborskih volitev deželnim zborom dana prilika posvetovati se o volivni dolžnosti v posameznih deželah, ker zakon to določitev prepušča deželam? Ali namerava vlada sklicati vse deželne zbore in ako ne, iz katerih vzrokov jih ne skliče?

KULTURNI BOJ V AVSTRIJI.

Češka radikalna stranka je sprejela resoluciji, ki napoveduje kulturni boj v Avstriji, ki ne sme prej prenehati, dokler se v Avstriji ne izvrši ločitev države od cerkve.

Istega dne so zborovali nemški radikalci na Dunaju, ki so sklenili isto resolucijo.

Katoličani na krov!

TRGOVINSKI SPOR MED AVSTRIJO IN SRBIJO.

Nota srbske vlade glede na trgovinsko pogodbo z Avstrijo je taka, da Avstrija o njej sploh ne bo obravnavala. Trgovinska pogodba se bo sklenila zgolj z Rumunijo in Bolgarijo, s Srbijo pa nobena. Iz Belgrada poročajo, da misli Pasič odstopiti ter se umakniti Protiču, ki naj vodi pogajanja z Avstrijo.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Iz Šangaja poročajo, da je prišlo v Vanhu-fu do velikih nemirov, ki so v zvezi z antidinastično agitacijo. Iz Hankova sta bila tjakaj odposlana dva polka pehote.

BIVŠI ITALIJANSKI MINISTER NASI ZOPET IZVOLJEN.

V Trapanu v Siciliji je bil s 3515 od 5529 oddanih glasov zopet izvoljen poslancem v italijansko zbornico bivši italijanski naučni minister Nasi, ki ga sodišče preganja radi poneverjenja in tatvine državnega denarja. To je zopet tako-le precej interesantna kulturna slika iz Italije.

RUSIJA.

Mornariški minister Birilev je upokojen. Začasni šef mornarice bo generaladjutant admiral Dickov.

Dnevne novice.

+ **Upehani »Narod« in molčeči Novak.** Ko smo dokazali doktorju Novaku, ki je v »Mestnem domu« predaval o »cerkvi in državi«, da je svojemu občinstvu napačno citiral bule, si izmišljal cerkvene kanone, pogreval zgodovinske laži iz srednjega veka, presojeval francosko separacijsko postavo, o kateri pa ni niti vedel, kaj so njene bistvene določbe, navajal cerkvene koncile in razmerje cesarjev do njih, ne da bi navedel en sam slučaj, da bi z njim podprl svoje trditve, katere je metal na slepo srečo okoli sebe, govoril o sakramentalnih določbah Ferdinanda I., o katerih zgodovina ničesar ne vé, razmotrival o razmerju med verstvi in državo v poganstvu, ne da bi bil podal en sam dokaz, da je takrat bil hierarhični pojm popolnoma podrejen državnemu, dočim je res le to, da sta obadva bila združena v neločljivo enoto, podal o judovski teokraciji popolnoma napačno podobo, skratka, da je vsaka njegova trditev bila nedokazana, napačna in enostranska, ko smo mu to točko za točko dokazali, se je zgodilo, da si doktor Novak ni upal na to odgovoriti! Poldrug teden je že, kar je predaval doktor Novak, že poldrug teden, odkar smo mu jasno dokazali, da niti od daleč ne pozna predmeta, o katerem je govoril in se zgolj zanašal na nevednost svojega občinstva in — doktor Novak molči! »Narod«, ki se je zanj zavzel, se ni niti z eno samo besedico dotaknil stvari, ki smo jih Novaku očitali, navajajoč dokaze, le za eno samo stvar se je »Narod« smatral za sposobnega, da z nami začne polemiko: francoski separacijski zakon; drugi članek je razodeval, sal »Narod« o zakonu: prvi članek je bil pisan, ne da bi si bil pisec dotičnega članka ogledal separacijski zakon; drugi zakon je razodeval, da si je dotični tintomaz sicer preskrbel besedilo zakona, toda pogledal samo tiste paragrafe, ki smo jih mi navedli. Nato smo 21. t. m. dokazali, da »Narod« ni prečital cele postave in da si je docela izmislil določbo, da mora verskim društvom načelovati župnik. Nato je »Narodu« zmanjkalo docela sape. Včeraj objavlja mesto dosedanjih dolgoveznih člankov le kratko notico, kateri se pozna, da je pisana v srčni želji, končati polemiko z nami. Ker ne more najti v francoski postavi sami izmišljotine o župnikih, ki naj načelujejo verskim društvom, se sklicuje na poročevalca in na ves parlament, samo na postavo ne, katere besedilo je edino merodajno. Sicer pa je tudi parlamentarna zgodovina postave drugačna, kakor trdi »Narod«, ki je, kakor znano, o dogodkih izven Kranjskega dosledno slabo podučen. Člen IV. postave je popolnoma paraliziran s členom VIII., ker so tako zahtevali radikalci. Combes sam je v »Pressi« priznal, da je člen osmi s členom četrtim popolnoma v nasprotju in ga docela uničuje. Sicer se pa tudi člen IV. drugače glasi, kakor si je izmislil

»Narod«. To smo že zadnjič na podlagi besedila postave dokazali. »Narod«, ki je v začetku pisal, da francoski zakon o ločitvi ne nasprotuje dogmatiškim načelom cerkve, piše v včerajšnji notici, da je na Francoskem sklicevati se na kanoniško pravo, budalost. Po teh nedoslednostih in izmišljotinah pa je le to res, da je povsod in v vseh vprašanjih sklicevati se na »Slovenski Narod« neodpustljiva budalost. Z notico od polemike upehanega »Naroda« smo mi pri kraju. Kaj pa gospod doktor Novak? Morda si misli, da je v gotovih slučajih molk zlato!

+ **Nemškonacionalci na Kočevskem proti kočevskim kmetom.** Včeraj sklicani ustanovni shod »Kmečke zveze« za Kočevsko so razbili nemškonacionalci in liberalni učitelji.

+ **Vojaške vesti. — Častniški avanzmá.** Da bo več častnikom kot doslej mogoče avanzirati, namerava vojaška uprava izvršiti sledeče izpremembe: Pri nadomestnih bataljonih vsakega polka se imenuje mesto stotnika, kakor je to dozdaj bilo, za povelnika major, kateremu se podredita en poročnik in en nadporočnik. Dozdaj je bil prvi častnik pri okrajnem nadomestnem uradu nadporočnik, sedaj pride na to mesto stotnik. Dozdaj sta bila pri vsakem polku dva stotnika nad normalnim številom, odslej bodo štirje, pri vsakem bataljonu eden. S tem bo več častnikom mogoče priti do višje stopnje.

+ **Znamenja gorskih polkov.** Trije gorski polki, katere namerava letos postaviti vojna oblast oziroma tako preurediti domobranske polke, h katerim tudi spada koroški domobranski polk št. 4, bodo posebno zaznamovani. Častniki in moštvo bode namreč na ovratnikih imelo kot distinkcijo planinke, na ta način, kakor ima železničarski in telegrafični polk kolo s peroti.

+ **Novo društvo.** Deželna vlada je potrdila pravila »Katoliškemu slovenskemu izobraževalnemu društvu« v Vipavi.

+ **Italijanske vseučiliške študije.** Danes se vršijo posvetovanja med zastopniki vlade in italijanskimi poslanci, kako potom naredbe pripoznati enakopravnost izpitov italijanskih avstrijskih dijakov na vseučiliščih v italijanskem kraljestvu z izpiti na avstrijskih univerzah. Italijani upajo, da bodo pogajanja končana, še predno poteče poslaniška doba laškim poslancem, torej v par dneh. Italijani izjavljajo, da stoje na tem stališču: Popolna enakopravnost izpitov in diplomov, ki jih napravijo ali dobe italijanski dijaki iz Avstrije na vseučiliščih v italijanskem kraljestvu. Edini pogoj bi bil na primer za pravnike, da bi se morali podvreči v kraju, kjer so doma, izpitu v italijanskem jeziku pri apelacijskem sodišču. Italijanski poslanci bodo na tem stališču vstrajali in dopustili zgoli formalne izpremembe. Italijani seveda triumfirajo, ker se bo vsa stvar uredila potom naredbe, ne pa s posebnim zakonom.

+ **Občinske volitve v Kotredežu pri Zagorju.** Ni zastonj skrbelo kotredeškega župana. Slutil je nekaj, česar si ni želel. Zadnjih par dni pred volitvijo so se nekaj domenili volivci, ki niso ž njim zadovoljni. V soboto dne 19. t. m. so bile volitve. Izid je bil tale: V tretjem razredu so bili izvoljeni: Jurij Čebin, Josip Lebar, Jakob Sotenšek in Martin Zupan s 43 do 44 glasovi. Županski kandidatje so dobili po 12 do 13 glasov. V drugem razredu so bili izvoljeni: Mihael Ino, Peter Košir, Peter Polc in Matija Psaru z 20 glasovi. Županovi so dobili po 8 glasov. V prvem razredu je bila bitka huda. Vse je napeto čakalo na izid. Josip Drnovšek in Fran Drnovšek iz Potoške vasi sta bila izvoljena s 14 glasovi, Josip Pirc in Valentin Učakar pa z 8. Župan je ostal v manjšini s 6 glasovi. Namestniki so izvoljeni v tretjem razredu Bregar Jernej in Janez Šikovc, v drugem razredu Fran Izgovšek in Fran Koder. Županovi kandidati, med katerimi je sicer tudi par pametnih mož, so propadli na celi črti.

+ **Laško vpitje** zaradi »poslovanjenja istrskih sodišč« je vedno hujše. Sedaj se pritožujejo, ker sta 22. t. m. v Rovinju sodnik-votant dr. Peršič in odv. Kurelič pri dveh obravnavah zahtevala, naj se hrv. obtožencem cela obtožba prevede v hrvaški jezik, kar se je tudi zgodilo. Odtod polmeterski članki v laških listih.

+ **Pomnožitev topništva.** Nanovo se ustanovi 13 oddelkov za strojne puške, štiri oddelke dobita inomoški in graški armadni zbor, 5 pa vojaštvo v Bosni. Nanovo se nadalje ustanovi pet divizij haubičnih topov za obleganje, vsegavkup 60 novih topov (15 baterij po 4 topove). Topovi so 15-centimeterske havbice. Te nove preuredbe je uvedel novi šef generalnega štaba.

— **Avtomobilna zveza med Novim mestom in Brežicami.** Poštno ravnateljstvo v Trstu namerava med Novim mestom in Brežicami vpeljati pošto na avtomobilu, seveda le pod pogojem, če najde primernega zanimanja pri interesiranih občinah. V tej zadevi se mudi poseben odposlanec na Dolenjskem. Za enkrat se namerava nakupiti dva avtomobila, ki bodeta vozila po 20 km. na uro. Prostora bo za dvajset oseb. Voznina bo znašala 6 h za kilometer. Kakor se sliši, je mnogo upanja, da se projekt uresniči. Nameravana avtomobilna zveza utegne prinesti več življenja in prometa v te lepe dolenjske kraje.

— **Na straži ponesrečil.** Nočni stražnik parne opekarne v Mali Bukovici pri Ilirski Bistrici, Ivan Zlosel, je padel v soboto z nekega hodnika tako nesrečno na vozni tir, da si je prebil lobanjo. Nezavestnega so prepeljali v reško bolnišnico. Ni upanja, da bi okreval.

— **Izdaja novih ukazov o izpremembah poštnih, brzojavnih in telefonskih tarif** v svrho razprodaje. Posebna izdaja ukazov c. kr. trgovinskega ministrstva, tičoča se izprememb poštnih, brzojavnih in telefonskih tarif, katere so bile s tukajšnjimi objavami z dne 1., oziroma 8. januarja t. l. naznanjene, se je začela razprodajati in se lahko naročavajo posamezni izvodi te objave s posredovanjem vseh poštnih uradov. Izvod stane 10 vin.

— **Bazilike** naslov sta dobili mariborska frančiškanska cerkev in romarska cerkev na Sveti gori pri Gorici; prva je največja v škofiji in je bila zidana s prispevki vseh vernikov škofije, druga radi častitljive starosti in vsakoletnega navala romarjev.

— **Šematizem frančiškanske provincije** Sv. Križa kaže 214 redovnikov, 96 duhovnikov, 33 klerikov, 85 bratov. Zunaj provincije jih je 6, zlatomašnika sta dva, jubilanta v redu dva, samostanov je 11.

— **Umrl je** dné 21. t. m. v Velikem Mengšu g. Luka Novak, oče profesorja gosp. Frančiška Novak. Dočakal je visoko starost 89 let. Bil je, zlasti v preišnih letih kratkočasen mož, spoštovan in priljubljen. Naj v miru počiva! Rodovini naše iskreno sožalje!

— **Mrtvec v snegu.** Našli so 21. t. m. v snegu mrtvega nekega človeka na travnikih blizu Trzinu. Dognalo se je, da je mrtvec Janez Korošec, krojač iz Šent Vida pri Ljubljani. Ležal je poleg nekega jarka. Sklepa se, da je prebredel jarek. Na drugi strani je hotel čevlje obuti, a je otrpnil in zmrznil. Imel je en čeveli še sezut. Prepeljali so ga v mrtvašnico v Mengeš.

— **Iz Novega Mesta** se nam piše: Semenj na dan sv. Antona vsled velikega mraza — 15° R ni mogel uspevati. Živini je bilo prepolzko in premrzlo. Danes imamo — 18° R ter so zamrznile celo vodovodne cevi, napeljane v posamezne hiše. Pota so drseča, da je človek vedno v smrtni nevarnosti. Posebno onkraj mesta pred Kastelcem.

— **Predpustno veselico** priredi pevsko društvo »Postojna« v Postojni v nedeljo, dne 27. prosinca 1907 v prostorih »Narodnega hotela« v Postojni. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

— **Konferenca »Sodalitatis« za ribniško dekanijo** bode v sredo, dne 30. januarja, ob 10. uri v Ribnici.

— **Bora** silno divja v Vipavi. Pri Št. Vidu je bora prevrnila dva voza, ki ležita sedaj na cesti. Neki lončar iz Ribnice ima tako škode nad 100 kron.

— **Petdesetletnico** odkar pripada avstrijski armadi praznuje v soboto 26. t. m. grof Karol Lanthieri, huzarski ritmojster v pokoju v Vipavi.

— **Gregorčičeva slavnost,** ki jo je priredilo v nedeljo, dne 20. t. m. »Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Št. Jurju pri Kranju«, se je vršila v zadovoljnost vsega občinstva. Sobana je bila natlačeno polna. Opazili smo med občinstvom veleč. g. p. Frančiška Tome iz družbe Jezusove, gg. učitelje in gg. učiteljice, nekaj odličnih gospa in gospodičen in mnogo drugih vrlih narodnjakov. Pred vsem je bilo zanimivo predavanje veleč. g. prof. dr. Debevca, ki nam je v kratkih obrisih podal celo sliko o pesniku Gregorčiču. Bodi mu tu izrečena iskrena zahvala! Izboren je bil tudi pevski zbor in zanimivi so bili igralci.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Stobu** se naj uljudneje zahvaljuje vsem, kateri so pripomogli, da se je predpustna veselica tako sijajno vršila. Osobito vrlemu »Domžalskemu Sokolu«, bratom Čehom iz Mengiške pivovarne in vsemu slavnemu občinstvu zakličemo krepki »Nazdar«! — Odbor.

— **Plesno veselico** prirede »karavanski bratje« na Svečnico, dne 2. svečana ob 8. uri zvečer v gostilni gospoda Vettra, Florjanske ulice št. 6. Vstopnina za osebo 20 kr. K obilni udeležbi uljudno vabijo »Karavanski bratje«.

— **Blagor mu, k' ga »Narod« hrusta!** Tudi podpisanega je dohitela izredna čast in sreča, da ga je hotel »Slovenski Narod« v 16. številki pod zaglavjem »Predavanje v Marijinih družbah« pohrustati, a mu je spodletelo. Neki dopisunček — drugega imena itak ne zasluži — se namreč v svoji liberalni nadutosti, ki išče v vsakem jajcu dlake, — spodtika nad tem, da sem predaval v dekliški Marijini družbi o »tepežkanju« in o »črnih bukvah« in »Kolomonovem žegnu«. Napad sam na sebi ni vreden piškavega oreha; odgovarjam le v to svrho, da si potrebim pot za nadaljna slična predavanja, katera nameravam še prirediti. Kaka vnebovpijoča krivica je v dopisunčkovih očeh, da se kaj takega predava v Marijinih družbah! A pripomniti je treba, da se ti dve predavanji nista vršili pri Marijinem shodu, kar utegne na vse zadnje misliti kak backasti bravec »Slovenskega Naroda« — pri shodih se obravnavajo vedno le nabožne stvari — ampak na zabavnih večerih. In to predavanje ni bilo namenjeno toliko Marijinim hčeram, ki so oba večera nastopale v zvezi s tukajšnjim izobraževalnim društvom, kakor veliko več navzočim mnogobrojnim gostom, torej tudi dopisunčku, ako je slučajno prišel zraven se kratkočasit; saj je menda pri vsaki predstavi tako, ali ne? Seveda Bog ne daj po dopisunčkovih omejenih nazorih, da bi se članice Marijine družbe kedaj pošteno poveselile, ampak zmiraj naj molijo in meditirajo te »licemerke«! In kaplan Bog obvarui, da bi se katerikrat prikazal pri predstavi in ondi predaval kaj zabavnega! Drugače se zna vsled dopisunčkove prebujne in omadeževane fantazije vresničiti njega umazano upanje, da začne kaplan ono, kar je prej razlagal teoretično, kar nakrat tudi praktično proizvajati, v našem slučaju: ker je govoril o tepežkanju, tepežkati navzoče občinstvo, zlasti še pričujoče punce!! Ta je pa debela in nedostojna poštenomislečega človeka! Pozivljem dopisunčka, naj mi sporoči, je li kje zvedel, da bi bil jaz dekletom tudi praktično pokazal tepežkanja »blagodejni uspeh in vzvišeni pomen.« Naj le gre okolu po župniji vprašat ljudi, vprašat tudi liberalce, in brez ovinkov mu bodo lahko vrgli v obraz, kako korektno je bilo dosihdob moje vedenje napram dekletom. Znabiti mu bo tudi kdo izmed medicinično nadahnjenih prijateljev navil uro, kar bi bilo po mojem mnenju najboljše zdravilo za njegova naduta ušesa! Grad, dne 21. prosinca 1907. Matej Ahačič, kaplan.

— **Izlet jeseniškega kat. delavskega društva v Bohinj.** Dne 20. t. m. — v nedeljo, — napravilo je kat. delavsko društvo zimski izlet na Bistrico. V salonu nove restavracije g. Markeša priredilo je društvo veselico s zanimivim vsporedom. Društvo ima poseben tamburaški in pevski mešan zbor. Pevski zbor je vodil g. jeseniški organist. Lahko je ponosen na svoje pevce in pevke. Peli so s toliko navdušenostjo in fineso, da smo bili presenečeni. Isto moramo reči o tamburaših. Izvajali so težke komade z lahkoto in preciznostjo. Lahko nastopijo v vsakem mestu. Izborno so izvežbani. Omeniti moram, da so pri obeh zborih po večini in najboljše moči iz Bohinja ali vsaj bohinjske rodovine. Tamburaše vodi — Bohinjec I. Repinc iz Kamenj. Kakor smo se divili nad pevci in tamburaši, tako smo se radovali pri predstavi »Zamujeni vlak«. To je bilo smeha in nedolžnega veselja! Vsi igralci rešili so svoje naloge izvrstno. Pozna se jim, da niso bili prvič na odru in da niso nikdar v zadregi. Koliko duševnega zaklada je pač v našem priprostem ljudstvu! Treba ga je le — dvigniti — oplemeniti v društvih. Zares, izobraževalna društva so živa potreba in učilnice narodu! Slavnemu društvu iskrena hvala za prireditev poštene veselice! Razveselite nas zopet kmalu. Na veselo svidenje!

— **Iz Dobrepolj.** Veselica, katero je priredilo naše novo izobraževalno društvo pretečeno nedeljo, je jako lepo uspela. Društvo je hotelo to veselico prirediti že 13. t. m. brez vstopnine, da bi sploh v ljudeh vzbudilo zanimanje za društvene predstave. Toda, dasi so prostori v kmetijski zadrugi zelo obširni, je bil tak naval občinstva, da se je predstava morala takoj zaključiti, ker je bilo bivanje v tako natlačeno polnih prostorih naravnost življenju nevarno. Zato se je predstava vršila 20. t. m. proti vstopnini, pa tudi sedaj so bili vsi prostori napolnjeni, kar je znamenje, da ljudstvo želi poduka in poštene zabave. Dohodkov je prinesla veselica društvu nad 120 kron in za knjižnico ostane lepa svota. Tamburaši so krepko udarjali, mnogi navzočih so jih prvikrat slišali. Možki, ženski in mešani zbor je pod vodstvom g. pevovodje Fr. Cimermana zapel par lepih pesmi. Igri »Strast vodi v propast« in »Krčmar pri zvitem rogu« sta ljudstvu zelo ugajali. Spoznali smo, da je med priprostimi kmetskimi mladeniči in dekleti skrit marsikak talent. Navrgli smo še komičen prizor »Simplicij Žolna«, ki je vzbudil mnogo bučnega smeha. Upamo, da bo k društvu pristopilo mnogo udov, društvo bo pa skrbelo, da bo udom podalo marsikako veselo in podučno uro.

— **Iz Borovnice.** Pretečeno nedeljo popoldne (20. t. m.), je bil pri nas ustanovni občni zbor slov. kat. izobraževalnega društva. V spodnjih prostorih hranilnične hiše se je zbralo veliko število mož in zlasti mladeničev, ki so z zanimanjem poslušali poljuden govor č. g. Smolnikarja iz Ljubljane. Bodi mu v imenu poslušalcev na tem mestu izrečena prisrčna zahvala. Ravnajoč se po njegovih vzornih navodilih, upamo, da bo novo ustanovljeno društvo, h kateremu je takoj prvi dan nad 60 članov pristopilo, dobro uspevalo, rastlo in se vedno izpopolnjevalo. Že dalje časa obstoječe tamburaško društvo se je tudi pridružilo in se bode še pomnožilo. Društveni prostori, obstoječi iz dveh sob, so za enkrat dosti primerni, upamo pa, da dobimo sčasoma še boljše. Neki pregovor sicer pravi: »Vsak začetek je težak«, drugi se pa glasi: »Iz malega raste veliko«. Treba je le vztrajnosti in blagoslova od zgoraj.

— **Iz Moravč.** V okrajni šolski svet so bili izvoljeni g. Anton Cerar, posestnik in načelnik posojilnice v Moravčah. Iz drtijske občinne: g. Franjo Tič, župan; iz občine Koseze: g. Fran Vidergar, občinski svetovalec. Vsi možje so vrli pristaši S. L. S. Volitve so se vršile popolnoma mirno.

— **Slovensko podporno in zabavno društvo »Zvezda« na Dunaju** je imelo dne 6. prosinca t. l. svoj osmi redni občni zbor, pri katerem so se sledeči gospodje volili v odbor: Predsednikom g. dr. Rajko Nachtigall, profesor na eksportni akademiji itd.; prvim podpredsednikom g. Ivan Luzar, nadrevident Južne železnice v p.; drugim podpredsednikom g. Matko Kosi, uradnik telegrafičnega korespondenčnega urada; prvim tajnikom g. Vinko Krušič ml., magistratni uradnik; drugim tajnikom g. Fran Smerdu, poštni asistent; prvim blagajnikom g. Jakob Volk, uradnik; drugim blagajnikom g. Herman Furlan, uradnik osrednje banke čeških hranilnic; odbornikom: g. Gabrijel Mežner, krojaški mojster, g. Alojzij Močnik, trgovec, g. Fran Šušteršič, poštni ekspedijent; namestnikom: g. Ivan Peterman, poštni ekspedijent, g. Josip Smerdu, asistent Južne železnice, g. Josip Tomšič, solicitator; preglednikom: g. Vinko Krušič st., revident dunajskega mestnega knjigovodstva, g. Jakob Šeme, uradni sluga trg. minist. in g. Ivan Vončina, poštni ekspedijent. — Občni zbor je na predlog g. Jak. Pukla volil per acclamationem zdravnika g. dr. Fran Göstla častnim članom zaradi njegovih zaslug, ki si jih je stekel za društvo kot bivši podpredsednik in po mnogih poučljivih predavanjih pri društvenih zabavnih večerih, od kojih so bila nekatera v raznih slovenskih listih obelodanjena.

— **K napadu v Delnicah.** Gostilničar Grga Majnarič, katerega je v Delnicah napadel Fr. Rogelj, je ozdravel in se je predvčerajšnjim poročil z gdč. Ljubico Čop.

— **Trdni Bosnjaki.** Iz Sarajeva poročajo, da imajo ondi mraza 14 stopinj pod ničlo. Kljub temu poizkušajo nekateri kljubovati mrazu. Neki mož se je v mestnem kopališču kopal v mrzli vodi, neki drugi mož je pa bosopet letal po mestu.

— **Izum za odpravljanje megle na morju.** Tržaški ladjin strojevodja Micheluzzi je iznašel aparat, ki ga je mogoče zvezati z vsakim ladjinim strojem in z njim odpraviti na veliko daljavo meglo, ki je večkrat vzrok mnogih nesreč na morju. V Avstriji so se malo zmenili za njegov izum in zato ga je predložil angleški državi. Tam je zanimanje zelo živahno in poskušnje se že vrše s krasnimi vspehi.

— **Osemnajsto letno poročilo podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju.** Iz poročila imenovanega društva, ki se ravnokar razpošilja, je razvideti, da je to društvo v 18. letu svojega obstanka napredovalo tako glede števila podpirancev, kakor tudi glede dobrotnikov. Število prosilcev je narastlo v minolem letu na 114, katerim se je po večini ugodilo. Da se je moglo to zgoditi, je zasluga društvenih prijateljev, ki z občudovanja vredno doslednostjo vztrajajo pri društvu, vsako leto pošiljajoč večje in manjše doneske. Neimenovan dobrotnik v Ljubljani je društvu podaril 500 kron z izrečnim pristavkom, da naj se ves znesek razdeli med revne visokošolce. Hranilno in posojilno društvo v Ptuju je društvu poslalo 2.450 kron — lani 2.400 kron, predlanskem 2.300 kron, v treh letih torej 7.150 kron! Večje ali manjše prispevke so poslali tudi drugi denarni zavodi in sicer posojilnica v Bovcu 20 K, v Celju 200 K, v Framu 20 K, v Gornji Radgoni 30 K, kmetska posojilnica ljubljanske okolice 60 K, okr. posojilnica v Ljutomeru 30 K, posojilnica v Logatcu 20 K, v Mariboru 50 K, v Ormožu 60 K, notranjska posojilnica v Postojni 50 K, posojilnica v Slovenski Bistrici 50 K, v Šmarju pri Jelšah 50 K, v Trstu 50 K, na Vranskem 20 K, na Vrhniki 50 K, v Zagorju ob Savi 20 K. Večjo zbirko je društvu poslal gosp. dr. Leopold Poljanec, c. kr. profesor v Mariboru. Naj bi našel drugod posnemovalcev! Društvo šteje 65 ustanovnikov. V javnosti še niso bili sledeči ustanovniki: Mlakar Johannes, posestnik na Dunaju (100 K), dr. Josip Weingerl, primarij na Dunaju (100 K), Fran Fomec, stavbni vodja na Dunaju (I. obrok 20 K), dr. Valentin Krisper, odvetnik v Ljubljani (volilo 600 K, oziroma po odbitih pristojbinah 533 K), Marica Krušič roj. Pukl na Dunaju (I. obrok 20 K), Janko Rahne, c. kr. notar na Brdu (100 K), Ljudevit Schocher, adjunkt Južne železnice na Dunaju (dva obroka 40 K) in občina Idrija (I obrok 40 K). Ustanovnina znaša 18.197 K. V šolskem letu 1905/906 je društvo imelo 6.132 kron 19 vin. dohodkov, stroškov pa 5.877 K 79 vin. V 18 letih je društvo razdelilo 58.265 kron. Ako se tej svoti prišteje varno naložena ustanovnina 18.197 K ter na koncu leta ostala razpoložnina 1.621 K, se razvidi, da je društvo v 18 letih prejelo 78.083 K! Res lepa svota, dokazuje veliko požrtvovalnost Slovencev v korist bednim dijakom na Dunaju! Po študijah je bilo med prosilci: juristov 48, filozofov 36, medicinci 4, tehniki 3, agronomov 12, učencev upodabljajočih umetnosti 3, veterinarcev 7, slušateli eksportne akademije 1. — Po domovinstvu je bilo med prosilci: Kranjcev 78, Štajercev 20, Primorcev 12, Korošci 4. — Odbor izreka v imenu uboge, pa pridne in poštene učeče se velikošolske mladine, ki je količkaj pripomogel, da je bilo odboru mogoče podpirati veliko večino podpore prosečih revnih dijakov. Hkratu se obrača odbor do vseh, katerim količkaj pripuščajo njih gmotne razmere, z iskreno prošnjo, naj stopijo med podpornike društva in se ga spominjajo ob raznih prilikah. Odbor iskreno prosi slovenske posojilnice in hranilnice, občinske, okraine in druge javne zastope, in posebno še nekdanje podpirance za prispevke. Vsi naj pomislijo, da prosi podpore vsak mesec veliko število potrebnih slovenskih dijakov, in naj ne puste, da bi nadarjeni, marljivi in vestni slovenski visokošolci trpeli glad tedaj, ko se pripravljajo na delo za narod in domovino. Pomislijo pa naj tudi, da študira na Dunaju največ slovenskih dijakov, da potrebuje torej to društvo največ prispevkov. Darila je pošiljati prvemu društvenemu blagajniku gospodu dr. Klemenu Seshunu, dvornemu in sodnemu odvetniku na Dunaju, I., Singerstrasse 7. —

—— **Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju** je za leto 1906-1907 sledeči: Predsednik Jak. Pukl, c. kr. nadporočnik v ev., sodni tolmač bolg., hrv. slov. in srbskega jezika, posestnik; I. podpredsednik dr. Friderik Ploj, c. kr. dvorni svetnik, državni in deželni poslanec; II. podpredsednik Ivan Luzar, nadrevident Južne železnice v pok.; I. blagajnik dr. Klemen Seshun, dvorni in sodni odvetnik; II. blagajnik dr. Milan Skerli, c. kr. sodni pristav v justičnem ministrstvu; I. tajnik dr. Fran Vidic, c. kr. urednik drž. zakonika; II. tajnik Adolf Ribnikar, prom. živinozdravnik; odborniki: Žiga Sežun, c. kr. kontrolor v blagajnici državnih dolgov; dr. Fran Skaberne, c. kr. okrajni komisar v ministrstvu za nauk in bogočastje; odbornikov namestniki: Ivan Tomaževič, ravnatelj

mešč. šol v pok.; dr. Aleksander Fatura, koncipist Južne železnice; dr. Karol Šavnik, c. kr. podtajnik v finančnem ministrstvu; pregledovalci: dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. dvorni svetnik v finančnem ministrstvu; dr. Anton Pavšič, c. kr. dvorni tajnik pri najvišjem in kasacijskem sodišču; dr. Gojmir Krek, c. kr. pristav pri najvišjem in kasacijskem sodišču; pregledovalcev namestniki: dr. Josip Mantuani, c. kr. amanuensis v dvorni knjižnici; dr. Josip Jelenc, zasebnik; dr. Karol Hinterlechner, c. kr. pristav v geologičnem zavodu.

— **Mraz v Trstu.** Izreden mraz je bil 23. t. m. v Trstu. Bora divja s hitrico 100 km v eni uri. Ob 2. zjutraj je bilo mraza 12:8 stopinj Celzija. Takega mraza ni bilo v Trstu od leta 1869. V pristanišču počiva vse delo. Zaprte so vse šole in odpovedane gledališke predstave.

— **Mraz.** Na severnem Tirolskem je mraza 20 stopinj R., na vzhodnem Tirolskem pa 28 stopinj. — V Carigradu so imeli dne 23. t. m. mraza 10 stopinj R. V mestu sneži. Tudi iz Anatolije dohajajo poročila o sneženih metežih. Sultan je podaril revežem 1000 funtov. — Zmrznil je dne 22. t. m. zjutraj posestnik Graschitzer v bližini svoje hiše, nedaleč od Kirchdorfa na Zgornjem Štajerskem. Lani je kupila od Graschitzerja bruckška občina gozde za 100.000 kron.

— **Nova vpeljava po trafikah.** Odslej dalje bodo na razpolago po vseh boljših trafikah takozvani »poizvedovalni blanketi«, s pomočjo katerih bo lahko vsakdo za nizko ceno in popolnoma diskretno zvedel o razmerah in pogojih raznih obrti, posojilnic, tvrdk, oseb i t. d.

— **Svarilo.** Slovenski rojaki iz Vestfalskega nam pišejo: Ne silite, dragi rojaki, preveč na Prusko. Letos je došlo sem več Slovencev, ki so bili opeharjeni od agentov. Pritožili so se tu na c. kr. generalnega konzula avstrijskega v Kolinu, a kaj pomaga taka pritožba, obljubljenega plačila in stanovanja pa le niso dobili. Dne 1. novembra se je zopet odpeljal neki slovenski agent Ž. po delavce v Ljubno, Hrastnik in Trbovlje. Pripeljal je sem okoli 200 rudarjev z ženami in otroci in jim obetal, da ne bodo manj zaslužili nego 6 mark na dan. A kaj, ko pa mnogi izmed teh ne zna brati, ne pisati in tudi ne nemškega jezika. Dobili so službo, a zaslužili bodo komaj po tri marke in 50 vinarjev na dan. Pomisliti je treba, da je tu velika draginja, hrana stane za odraslega na mesec od 50 do 55 m., kje pa je stanovanje, obleka in druge potrebščine za društva itd.? Mi, ki dobro poznamo razmere, svarimo svoje rojake pred brezvestnimi agenti, ki prihajajo z najlepšimi obljubami.

Štajerske novice.

š **Visoko odlikovanje.** Iz Kasaz pri Petrovčah se nam piše: No sedaj, vrli gospod Emanuel na Mirasamu, se je vendar enkrat očitno pokazalo, na kakih nogah da stojite. Vedno tako radi zatrjujete, kako globoko verni in odločni katoliki da ste. Mi smo sicer že lansko leto nad tem močno dvomili, ko smo slišali, kako ste za časa državnozborskih volitev umazane »Narodove« cunje po Petrovčah okrog nosili, ter ljudstvo begali proti kandidatu dr. Korošcu, ki vam ni do tedaj še nikoli nič žalega storil, a vam je bil menda zato trn v peti, ker ni bil liberalec. In glejte! sedaj vas je pa počastila še naša »narodna stranka«, ki papeža v svojem glasilu imenuje puntarja in ki ravno po svečeništvu tako rada drapne, kjerkoli le more, s podpredsedništvom »okraj. odbora narodne« stranke za Žalec, Petrovče, Gotovlje etc., kakor kaže zadnji »Narodni List«. Kolika čast! Škoda, da niste postali takoj predsednik! Pa upajmo, da nas čaka v novem državnem zboru najmanj še poslansko mesto. Samo, da si ne pozabite seboj vzeti na Dunaj kakega gospoda doktorja, ki vam bo tamkaj krpucal govore za zbornico, s katerimi se potem lahko šopirite ondi. To Vas bo morda vendar enkrat zadovoljilo! Predno pa vas ta sreča doleti, tolažite se s tem, da lahko sedaj svojim častnim naslovom, kakor: načelnik okraj. šolskega sveta v Petrovčah in Libojah, občinski odbornik v Petrovčah, namestnik župana v Petrovčah i. t. d., s katerimi vsemi se tako radi pri vsaki priliki podpisujete, pridenete še jednega najznamenitejšega: »podpredsednik okrajnega odbora »Narodove« stranke za Štajarsko«, in vaše ime bo še daljše in še imenitnejše!

š **Nemška nestrpnost v okraju, ki šteje 96 odstotkov Slovencev.** Iz Rogatca se nam piše: Nedavno so prinesli razni nemški listi, kakor »Grazer Tagblatt«, »Deutsche Wacht«, »Marburger Zeitung«, strupene članke, ki le preveč jasno dokazujejo, s kako zagrizenim in perfidnim nasprotnikom imajo opraviti tukajšnji Slovenci. Tem nasprotnikom je dobro vsako sredstvo, tudi najpodlejša laž. — Pred kratkim je namreč umrl tukajšnji c. kr. davkar gospod Spohn, ki je bil v vsakem oziru nepristranski in lojalen. Na njegovo mesto bi radi dobili tuk. nemški nacionalci (ali kaj so že) in nemčurji svojega privrženca, ki bi ž njimi tulil in Slovence zatiral. Pa še več. Pri davkariji sta nastavljena kot pristava dva Slovenca J. Tajnik in Bernard. Tudi ta dva Slovenca bi radi odstranili. Da ta dvojni cilj dosežejo, poslal je neki konsorcij v nemškonacijonalne liste prej imenovane strupene članke. V imenu nacijonalnega miru zahteva nemškega davkarja, ki bi krotil drzno prevzetnost slovenskih davčnih pristavov. V potrjenje te svoje trditve se člankar sklicuje na neko zastarelo afero. Ta napad je ostudna laž, grdo obrekovanje! Gospoda davčna pristava sta v uradu in izven urada proti vsaki stranki izvanredno prijazna in postrežljiva, sta sploh edina, ki držita urad po konci. Ogibljeta se vsakega strankarstva ter sta lahko za zgled vsem drugim uradnikom. Zahajala sta v nemško družbo, se udeleževala njenih veselic. Nihče, ki le še ima vsaj iskrico čustva za poštenost in pravičnost, jima ne more ničesar očitati. In sedaj pa glej! V svojo družbo ju vabijo, jima tamkaj s sladkim smehljajem prijazno stiskajo roko, a v časopisu pa ju neka podla kreatura iz iste družbe tako obrekovalno napade. Ali ni to ostudno lopovstvo? Pri tem se pa pogreva neka stara afera. Bilo je pred dve in pol leti. V neki dobro znani krčmi so Slovenci med seboj slovenski govorili. Med njimi je bil tudi gospod J. Tajnik, gospod Bernard pa takrat še ni bil tukaj. Radi tega so ju nemškonacijonalni rogovileži napadli. In sedaj so pa Slovenci razvpiti kot nemirneži, ker se niso dali pretepati. Tak je tisti rogaški nacijonalni mir. Slovenec, daj, da te nemškutarske barabe zasramujejo, obrekujejo, pretepajo, in če se braniš, potem si pa ti nemirnež, rogovilež, nacijonalni nestrpnež. Nadalje se člankar sklicuje na graško nadsodišče, ki je pri nastavljanju uradnikov vsikdar ustreglo željam rogaških Nemcev. Dobro, da ste sami javno to pripoznali. Dejstvo tudi to potrjuje. Pri tukajšnjem okrajnem sodišču so od zadnjega pisarniškega pomočnika notri do okrajnega sodnika sami nemški nacijonalci; nekateri se vedejo po paševsko proti ubogim slovenskim strankam. In vse to se godi v okraju, ki šteje 96 odstotkov Slovencev in le 4 odstotke Nemcev z nemškutarji vred, katerih je itak več. Zato pa mi Slovenci rogaškega okraja, ki tvorimo 96 odstotkov, zahtevamo, in to po vsej pravici, da se finančna oblast nikakor ne ozira na imenovane članke nemških listov ter nam pošlje Slovenca za davkarja, in da dosedanjima gospodoma davčnima pristavoma ne skrivi niti enega lasu. Kjer mi plačujemo davke s krvavo zasluženim denarjem, tamkaj nočemo, da bi nas nemški hajlovci še povrh šikanirali. Drugič pa zahtevamo tudi, da nas graška nadsodnija dalje ne prezira in nam tudi pošlje vsaj nekatere slovenske uradnike.

š **Kandidatura v celjskem mestnem okraju.** »Deutsche Wacht« naznanja, da učitelj Aistrich ne bo kandidiral, poštni oficijal Pogatschnigg je sicer poizkusil dobiti mnenja nekaterih volivcev o svoji kandidaturi, a ta mnenja so bila taka, da se bo gotovo premislil kandidirati.

š **Podobo Julija Rakuscha,** bivšega celjskega župana, obesi celjska obrtna zveza v dvorani celjskega občinskega sveta.

š **Učiteljska mesta.** Razpisanih je dvoje učiteljskih mest, definitivnih ali provizoričnih, na šestrazrednici, na v tretjem krajevnem razredu stoječi ljudski šoli pri Sv. Marjeti pod Ptujem. Prošnje do 20. februarja. Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Benediktu v Slovenskih Goricah je prazno z Veliko nočjo mesto učiteljice ročnih del; prošnje do 10. februarja. Za ptujsko okrajno glavarstvo je razpisano mesto okrajnega pomožnega učitelja s plačo po drugem krajevnem razredu in uradnim sedežem v Ptuju. Razpisano je tudi nadučiteljsko mesto pri Sv. Vidu pod Ptujem; Nemci se trudijo, da bi dobili vrednega naslednika Brencetu.

š **Ker ni hotel sprejeti nemškega poziva — obsojen na 14 dni.** Iz Rogatca se nam poroča: Ali je res, da je bil kmet Fišer iz Čermožiš v rogaškem sodnijskem okraju radi tega obsojen na 14 dnevni zapor, ker ni hotel sprejeti nemškega poziva k sodniji?

š **Radi sleparij pri zavarovanju** je bil v Celju obsojen 35 let stari bivši trgovec, sedaj agent Ignacij Schmid, rodom iz Vitanja, na 18mesečno težko ječo.

š **Umrl je** v Št. Petru pod Sv. Gorami veleposestnik g. Ferdinand Kunej, bivši župan.

š **Požar** je uničil 19. t. m. kopališko poslopje na »Lassnitzhöhe« blizu Gradca. Ogenj je nastal v stanovanju strojevodje Rohrerja, najbrže vsled slabega dimnika ali pa žarečega oglja, katero je padlo iz peči na tla.

š **Mater umoril radi kolesa.** V Raasu pri Weizu na Gorenjem Štajerskem je nedavno umoril l. 1890 rojeni Franc Kalcher svojo mater, kateri je oropal denar, da si kupi bicikelj. Ker morilec še ni 20 let star, je bil pred graškomo porotniki obsojen v 15-letno težko ječo.

š **Truplo 16letne utopljenke** so našli v bližini Ljutomera.

Koroške novice.

k **Kako si znajo pomagati.** Nemški nacijonalci v Špitalu na Dravi so nameravali napraviti »Südmarkin« plesni venček ter so naprosili vojaško godbo, da bi pri tem igrala. Ker pri takih prilikah vojaška godba po predpisih ne sme igrati, je bila prošnja odbita. Pa glej ga spaka, pomagali so si drugače. Čez nekaj časa so zopet prosili vojaško oblast za godbo in zdaj pa pod drugim imenom, namreč pod krinko zabavnega komiteja kostumnega plesnega venčka. Seveda pri veselici bode pa le zastopana »Südmarka«. Znat' se mora. Treba si je pa to tudi dobro zapomniti.

k **Umrla** je v noči 20. t. m. v Celovcu gospa Marija Bohrer, soproga tovarnarja vozov in hišnega posestnika Tomaža Bohrerja, stara 59 let.

Ljubljanske novice.

lj **Drugi veliki ljudski koncert »Glasbene Matice«** v nedeljo, dné 27. januarja 1907 ob pol peti uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union« pod vodstvom koncertnega vodje g. M. Hubada. Sodelujejo: gdč. Josipina Šusteršič (sopran), gdč. Angela Malič (alt), g. Ernesto vitez Cammarota, operni pevec iz Zagreba (tenor), g. Julij Betetto, operni pevec (bas), pevski zbor »Glasb. Matice« in orkester c. in kr. pešpolka št. 27., pomnožen z nekterimi člani »Glasbene Matice«. Spored: 1. Anton Foerster: Turki na Slevici. Besede spisal Josip Stritar. Za samospeve, mešan zbor in orkester. Op. 75. (Nova slovenska izvirna skladba, prvikrat izvajana.) Tenor-solo g. Ernesto vitez Cammarota, bas-solo g. Julij Betetto, sopran-solo gdč. Josipina Šusteršič, alt-solo gdč. Angela Malič. 2. a) Josip Hatze: Kad mlidijah umrijeti; b) Josip Hatze: Ti . . . !; c) Anton Nedvěd: Pogled v nedolžno oko. Poje gosp. Ernesto vitez Cammarota. 3. a) Ludovik Hudovernik: V celici. Basovski samospev s spremljevanjem klavirja in mali moški zbor. Bas-solo poje g. Julij Betetto; b) Stanko Premrl: Lilije. Mešan zbor; c) Anton Nedvěd: Nazaj v planinski raj! Mešan zbor. 4. Karol Bendl: Švanda dudak. Narodna pravljica. Besede spesnil Jaroslav Vrchlický. Za soli, mešan zbor in orkester. Švanda dudak (tenor-solo) g. Ernesto vitez Cammarota, tujec (bas) g. Julij Betetto, Marinka (sopran) gdč. Josipina Šusteršič. NB. »Pogled v nedolžno oko«, »V celici« in »Nazaj v planinski raj« se pojo v spomin Simon Gregorčiča. Začetek točno ob 5. uri popoludne. Cene prostorom: Sedeži po 1, 2, 3 in 4 K, stojišča po 60 vin, za dijake po 40 vin. se dobivajo v trafiki gospe Češarkove v Šelenburgovih ulicah in na večer koncerta pri blagajni. — Besedilo se dobiva istotam brezplačno.

lj **Promoviran** bo jutri na dunajskem vseučilišču za doktorja prava g. cand. iur. Franc Zupanc, sin vladnega svetnika g. dr. Zupanca.

lj **Židje na trgu.** Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, št. 27/pr., v Ljubljani, dne 22. januarja 1907, uredništvu dnevnika »Slovenec« v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 2. Glede na vest »Židje na trgu« v ljubljanskih novicah »Slovenca« št. 15., z dne 18. januarja 1907 prosi podpisano oblastvo za ponatis naslednjega uradnega popravka po propisih § 19, tiskovnega zakona: Ni res, da so židje na trgu dne 18. t. m. postavljali svoje kolibe na najlepših prostorih, marveč se je prva vrsta, ki se jo mora smatrati za najboljši prostor, prihranila domačim prodajalcem in sejmarjem. Glede na stavek: »So res lepi prijatelji domačih obrtnikov ti naši magistratovci!« ki meri na to, čemu se kljubu »Slovenčevim« »dosledniim drezanjem« židovski sejmarji ne izključijo od trga, sklicuje se podpisano oblastvo na danes še veljavni »Red za letne in tedenske sejme v deželnem stolnem mestu Ljubljani« z dne 15. maja 1891. l., št. 8626, odobren od c. kr. deželne vlade z razpisom z dne 10. aprila 1891. l., pod št. 4193, ki nima nobenega določila, po katerem bi se tuje sejmarje smelo kratkomalo s trga zavrniti. Nov tržni red predložen je c. kr. deželni vladi v potrditev. Mestni magistrat v Ljubljani. Župan: Ivan Hribar l. r.

lj **Pokopali** so danes popoldne gdč. Frančiško Černe, 20letno hčerko gospoda Matevža Černeta iz Krakovskih ulic.

lj **Liberalna Sapho** — »pisateljica« Mara Ivanovna, dosedaj učiteljica na Kopanju je suspendirana. Zapustila je vse v velikem neredu. — Na njeno mesto je imenovana učiteljica Julija Zalokar.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Nocoj (nepar) se uprizori prvič na slovenskem odru tridejanjska drama »Arležanka«, spisal Alphonse Daudet, glasbo zložil Georges Bizet. Glavne vloge so v rokah dam: Taborske, Danilove, Barjaktarovičeve, Dragutinovičeve in gospodov Taborskega, Verovška, Danila, Dragutinoviča in Nučiča. Pri predstavi sodeluje moški in ženski zbor ter orkester. — V soboto (par) se igra prvič v sezoni na novo uprizorjeni Finžgarjev »Divji lovec«.

lj **Nepoboljšljivi tat.** Že večkrat zaradi tatvine kaznovani, 24 let stari Franc Mramor iz Vidma, je v času, ko je služil v hotelu »Južni kolodvor« v Ljubljani svojemu sousložbencu izmaknil gotovine čez 10 K, Mihi Cimermanu v Rudniku ene hlače, v Beljaku pa nekemu Francetu Murnu žepno uro in 6 K gotovine. Slednjega je hotel za 30 kron še na ta način oslepariti, da je v njegovem imenu telegrafiral Janezu Žagarju v Rudnik, naj pošlje Murnu pri njemu shranjenih 30 K. Denar je sicer prišel, a ker se ni mogel izkazati, da je on Franc Murn, ga ni dobil. Kaznovan je bil na 7 mesecev težke ječe.

lj **Ogenj.** Danes ponoči je pričela goreti hiša g. Oražma, gostilničarja in trgovca z zeljem pri Selu. Ogenj je nastal v podstrešju, kjer je imel Oražem spravljeno mrvo. Oddelek ljubljanskega ogniegasnega društva se je podal na lice mesta in ogenj lokalizoval. Pogorelo je skoro pol poslopja.

lj **Salamo ukradel.** Včeraj je opazil gostilničar Jernej Jelenič na Stari poti št. 1, da mu je ukradena iz podstrešja salama, vredna 8 K. Ker so se prejšnji večer neki gostje sumljivo obnašali, je padel sum na te in to tembolj, ker je videl hišni hlapec enega od teh v podstrešju. Ko je prišel včeraj policijski stražnik k osumljencu v Vodmat, je tam takoj opazil ukradeno salamo. Osumljenec se je zagovarjal, da je salamo našel pred Jeleničevo gostilno.

lj **Vabilo v zabavnemu večeru,** katerega priredi društvo trgovskih in poljedelskih uslužbencev v soboto, dné 2. svečana 1907 v gostilni pri »Cenkarju« (Gradišče). Spored: Godba na lok, korijandoli, srečolov, šaljiva pošta, ob 8. uri zvečer nagovor, prosta zabava in ples. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za člane prosta, za nečlane 30 vin. Čisti dobiček je namenjen za onemogle uslužbence. K obilni udeležbi najvljudneje vabi — odbor.

lj **Umobolnega** so prepeljali danes v deželno bolnico 31 let starega Vladimirja Novaka, hišnega posestnika na Krakovskem nasipu štev. 24.

lj **Ogenj v »Mestnem Domu«.** Danes ob pol 12. uri dopoldne je nastal v pisarni mestne elektrarne v »Mestnem Domu« ogenj, ki je napravil nekoliko škode. Ako bi ognja ob pravem času ne opazili, bi uničil vso opravo v pisarni, ako bi pa ogenj nastal ponoči, bi bil »Mestni Dom« v veliki nevarnosti.

lj **Umrli so:** Marija Jerančič, gostija, 66 let, Radeckega cesta, vsled kapa; v bolnici Peter Pirc, gostilničar, 49 let, alkoholismus chron.; Jurij Jugovic, hlapec, 55 let, pljučnica.

lj **Izvenredno visoko** stoji barometer pri sedanjem mrzlem vremenu. V Ljubljani se opazuje danes in včeraj 760—762 mm, toraj za celih 24 mm nad normalom. Enaka poročila dohajajo tudi iz inozemstva. V Petrogradu kaže tlakomer 798 mm, toraj celih 36 mm nad normalom. — Hud mraz se razteza zelo na široko. — Tudi vsa Rusija ima nenavadno hudo zimo. Ravnatelj petrograjskega meteorologičnega zavoda je izjavil, da je bil na severnem morju anticiklon in da je posledica tega sedanja huda zima. Na Ruskem niso tega opazovali baje že od leta 1823.

Iz slovanskega sveta.

sl **Cesar v Pragi.** Cesar se poda v Prago sredi meseca februarja in ostane ondi 10 dni.

sl **Obstrukcija v hrvaškem saboru.** Pri razpravah hrvaškega sabora manjka mnogo poslancev, ki so bili izvoljeni na program resolucionašev. Koalicija je te poslance z brzojavkami opomnila na njihovo dolžnost. Res čudna zavednost poslancev! Hrvaški sabor nadaljuje sedaj razpravo o načrtu adrese. Opetovano so bili tako burni prizori, da je predsednik moral sejo prekiniti. Dr. Frank je zagrozil z obstrukcijo Starčevičancev in res sedaj govore vsi poslanci Starčevičeve stranke v generalni debati tako dolgo, kakor le mogoče, a tudi v specialni debati bodo vsi člani Starčevičeve stranke govorili pri vseh 14 paragrafih pri vsakem posebej. Tako bo debata o adresi trajala lahko še en mesec, ako ne pride prej do kompromisa. Starčevičanci zahtevajo, da se črta iz adrese izraz »hrvaško-srbski narod«.

sl **Z denarjem za volitev v dumo pobegnil.** Iz Peterburga je pobegnil ministrijelni tajnik Witkovski. Seboj je vzel 600.000 rubljev, katere je imela vlada pripravljene za prihodnje volitve.

sl **Razstava v Belgradu.** Kakor znano, se priredi letos v Londonu »balkanska razstava«. Srbi pa so sklenili prej že vse tiste svoje predmete, ki jih nameravajo poslati na balkansko razstavo v London, razstaviti v Belgradu. Razstava se bo vršila najbrž v paviljonu srbskega poljedelskega društva.

sl **Novo srbsko himno** so peli prvič na zadnjem belgrajskem simfoničnem koncertu. Besede je zložil Jovan Živojnović, a napev Isa Vajić. Besede ugajajo, napev pa ne. Zato tudi ta himna ne bo obveljala.

sl **Beg bolgarskih dijakov v Srbijo.** Nad 40 bolgarskih dijakov je pobegnilo v Srbijo.

sl **K izgredom na lvovskem vseučilišču** se nam še poroča, da so nastali, ker so Rusini zahtevali, da se immatrikulacija izvrši v rusinskem jeziku. Rusinski dijaki so razdrobili na drobne kosce vso opravo v konferenčni sobi, v dekanatih in v dvoranah za predavanje. Po dragocenih fotografijah so skakali. Tako so popolnoma uničili tudi sliko slavnega slikarja Szyke, ki predstavlja poljskega ministra Pietaka. Cesarjeve podobe so pustili nepoškodovane. Na hodnikih so rusinski dijaki z razbitimi stvarmi napravili barikade. Napadeni vseučiliški tajnik dr. Winiaz je težko ranjen. Dr. Winiaz ima tri rane po 18 in 10 cm dolge. Aretiranih je 100 rusinskih dijakov. Rusinski dijaki menijo, da bo kmalu rešeno rusinsko vseučiliško vprašanje. Sklenili so, da pod nobenim pogojem ne oddajo več obljub v poljščini. Poljski dijaki groze, da se bodo za včerajšnje izgrede maščevali.

sl **Volivna reforma na Hrvaškem.** Hrvaška vlada pripravlja gradivo za načrt glede izpremembe volivnega reda za sabor. Sedaj je na Hrvaškem okoli 50.000 volivcev, a po splošni volivni pravici bi jih bilo okoli pol milijona, torej bo število volivcev enajstkrat večje.

Razne stvari.

Ljubimec morilke Friderike Zeller pred sodiščem. Dne 23. t. m. se je pričela na Dunaju sodnijska razprava proti opernemu pevcu Prochaski, ljubimcu morilke Friderike Zellerjeve. Obdolžen je goljufije, gostilniških dolgov in pa goljufij o zakonu. Sodišče je odklonilo predlog, da se zasliši kot priča Friderika Zeller. Prochaska izjavi, da ni kriv. Predsednik pove, da so prodali Prochaskovi starši 35.000 vredno posestvo, da je zamogel sin študirati. Peti se je učil štiri leta v Pragi. Kot dijak je že delal dolgove po gostilnah. Tudi je delal dolgove pri ženskah s pretvezo, da jih poroči. Obtoženec izpove, da je bil engažiran od 1. oktobra 1895 v Zagrebu kot operni pevec. Sprl se pa je z intendantom, ker mu je hotel znižati njegovo gažo 150 goldinarjev. Predsednik prečita zagrebške zapisnike, ki trde, da se je pokazala Prochaskova nesposobnost takoj v manjših partijah. Prochaska je zapustil v Zagrebu mnogo dolgov. Dolgove je delal Prochaska v Pragi tudi pri natakarjih. Plačala jih je zanj njegova mati. V Peterburgu je dobil pri dveh koncertih za vsak nastop 500 rubljev. Prochaska je bil engažiran tudi v Essenu in Kolinu. Policija ga opisuje, da je lahkomišljeno živel. Vzdrževala ga je neka ruska dama, a kljub temu je delal dolgove. Med drugim je izvabil v nekem hotelu neki postrežnici denar, ki ga je zapravil v družbi lahkoživih dam. Prochaska je bil že enkrat 4 mesece zaradi dolgov po gostilnah zaprt. Poleg tega je bil že dvakrat obtožen goljufije, a so ga oprostili. Igral je tudi v Gradcu, a je razrušil pogodbo, ker je bila kritika neugod-

na. Priča profesor Robinson izpove, da ima Prochaska jako lep glas. Bil je zelo priden. V kakem praškem gledališču bi bil lahko zaslužil mesečno 1000 kron. Na nemških odrih mu je zabranjeval nastop njegov češki naglas. Dva gledališka agenta potrdita, da ima obtoženec izredno lep tenor in bi lahko zaslužil 6.000 do 8.000 goldinarjev, seveda v inozemstvu. Nekaj časa pred razpravo Zellerjeve je ponudil nekemu knjigotržcu brošuro: »Ljubezen morilke« za 10.000 kron za slučaj, da bo Zellerjeva oproščena ali pa ugodno obsojena. Prochaska izjavi, da je nameraval s 7.000 kronami plačati zagovornika Stiegerja. Na ostale upnike ni mislil, marveč samo da preskrbi Zellerjevi sposobnega zagovornika. Obtoženec očita tudi ljubenskemu preiskovalnemu sodniku, da je vplival na priče. Prochaska izpove, da je prišel k njemu neki berolinski agent, ki mu je obljubil za vsak nastop 300 goldinarjev skozi tri mesece pod pogojem, da se natisne na gledališkem listu: operni pevec Jožef Prochaska, ženin morilke Friderike Zellerjeve. Sodišče zasliši več trgovcev, pri katerih je kupoval Prochaska blago ali pa najel posojilo. Neki ženski je hotel izvabiti 1.400 K, a mu jih ni hotela dati. Po posredovanju Zellerjeve je posodila priča Marija Samek Prochaski 1.600 kron, nazaj ni dobila ničesar. O koncu razprave in obsodbi še poročamo.

Dunajski krščanski socialci pri volivnem boju v Berolinu. Dr. Lueger je poslal dva najodličnejša člana dunajskega volivnega odbora proučevat volivno borbo v Berolinu.

Španski vojvoda — železniški strojevodja. Najmlajši vojvoda Saragosa je nastopil v Madridu službo železniškega strojevodja. Doslej je to delo opravljal za šport, sedaj pa naredi skušnjo ter je nastavljen za definitivnega železniškega strojevodjo med postajama San Sebastian in Madrid.

Proti kovarici Swoboda so uvedli kazensko preiskavo. Dovajala je na Češkem dragonskim častnikom hčere najboljših rodbin. Deklice je zvabila v stanovanja častnikov, kjer so jih upijanili in uprizarjali orgije.

Stavkujoči delavci so zažgali v Valenciji akcizni urad. Nastal je boj. Več oseb je bilo ranjenih.

Zgorela je prediinica v Mylauvu bratov Chevalier. Dve delavki ste zgoreli, en tkalec je bil nevarno ranjen. Brez dela je 200 delavcev.

2800 gosij konfisciranih. Na kolodvoru v Zemunu so konfiscirali 2800 gosij, ki so bile poslane iz Sofije, a so bile last neke trgovine v Srbiji.

Prepozno. Te dni je umrl v Findlayu (Ohio) švedski osiroteli grof Alfred Krondhjelm. Ko je bil 13 let star, mu je umrl oče, ne da bi mu zapustil kaj premoženja. Krondhjelm je odpotoval nato v Ameriko, kjer se je preživljal kot navaden delavec. V zadnjem času pa je umrl v njegovi domovini na Švedskem neki njegov sorodnik in mu zapustil 30 tisoč funtov šterlingov. S tem denarjem so ga iskali povsod, a brez vspeha. Končno je prišel v Ameriko neki zastopnik švedske vlade, ki je izgubljenega dediča povsod iskal. Po petmesečnem iskanju je zvedel, da se je mudil v zadnjem času Krondhjelm v Findlayu. Ko je došel zastopnik tja, je zvedel, da je iskani dedič baš umrl čisto osirotel in pol od lakote v tamošnji bolnici.

Kdo je blazen? V Parizu živeča zakonska dvojica Serenil se ne razume. Zato se hoče mož odkrižati žene in narobe. Žena je šla k nekemu zdravniku, ki ji je napravil izpričevalo o blaznosti njenega moža. Mož pa je dobil istotako izpričevalo pri drugem zdravniku, da njegova soproga ni popolnoma pri pameti. Nato sta tožila oba za ločitev zakona in vložila oba kot obtožnice izpričevala blaznosti. Sodišče je odredilo, da se preiščeta oba in da se končno odredi, kateri obeh je blazen.

Vajenca obsojena vsled umora. Vsled umora sta bila obsojena v Opavi dva po 15 in 16 let stara vajenca, ki sta umorila iz maščevanja pomočnika Morica Heinela. Jezila sta se nad njim, ker ju je tožil pri mojstru. Prvi se piše Gustav Gruber in drugi Adolf Rotter. Dobila sta vsak po osem let.

Baronici Lützow, rojeni Bloch, so prepovedali policijsko ime baronica Hervay, ki ga je rabila ob nastopih po raznih dunajskih etablisemajih.

Policist napadalec. V praškem smihovskem predmestju je ustrelil 23. t. m. zjutraj policist Harkulik petkrat iz revolverja na svojega nadzornika in ga ranil. Usmrtiti je nameraval tudi sebe, a so to preprečili. Prejšnji večer je predstavil nadzorniku nekega aretovanca, ki se je pritožil, da je ravnal stražnik grdo ž njim. Predstojnik je pripomnil, da je stražnik pijan in ga je poslal domov.

Ekspresni vlak je zadel v Augsburgu v neko lokomotivo. Iz tira sta skočili obe lokomotivi. Lahko ranjena sta kuhar in njegov pomočnik.

Kneginja obtožena radi 24 tatvin. Kneginja Wrede je obtožena radi 24 tatvin. Proti njenemu slugi, ki je bil najprej osumljen tatvin, je preiskava ustavljena. Kneginja je po hotelih kradla srebrnino.

Gospodarstvo.

g **Zadružništvo v Dalmaciji.** Iz Zadra: Naš deželni odbor bi rad spravil vse dalmatinske zadruge podse. Nekaj oseb imamo tudi, ki bi silno rade prevzele mesto ravnatelja deželne zadružne zveze, ko bi bilo dobro plačano. Da pa bo, zato se računa na veliko državno podporo. Deželni odbor je po dolgih razpravah te dni sklenil načrt pravil za domačo zadružno zvezo, ki naj bi imela svoj sedež v Splitu; menda je to prikrojeno za Ivaniševića. Vstopnina je določena na 10 K, delež za vsakih 100 članov po 100 K. Dne 21. februarja bo ustanovni shod, kakor poročajo listi. Do tu je vse prav; glavne besede pa pri tem ne bo imel deželni odbor, marveč edino le zadruge. In te si bodo dobro premislile, preden bodo šle za žvižgom.

Telefonska in brzojavna poročila.

LIBERALNA BLAMAŽA NA GORIŠKEM.

Gorica, 24. jan. Nova narodnonapredna Gabrščkova stranka je pričela danes svoje življenje s silno blamažo. Množice, katere je Gabršček pričakoval, so mu dale brco, le par kranjskih liberalnih koncipijentov je vleklo za njegovo vrv pri današnjem ustanovnem shodu »nove stranke«, ki je bil podoben pravi pogrebščini. Kljub velikanski agitaciji in večmesečnemu bobnanju po Soči, se je zbralo le do 250 ljudi, vštevši liberalce iz Gorice. Blamaža je posebno radi tega velika, ker so liberalci naprej pravili, da bo zmanikalo vstopnic, danes pa so ljudi kar pustili na zborovanje ter so jih še po cesti lovili. Liberalci so računali na tako vdeležbo, da so celo pri Lahih naročili postelje, katerih pa sedaj ne bo treba, ker so bili udeleženci večinoma iz najbližje okolice. S Krasa in Vipavskega ni bilo skoro nobenega. Shod je pokazal, da so Gabrščkova usta mnogo širša, nego pa »Narodov« liberalizem na Goriškem. Shod je otvoril Andrej Gabršček. Prvi je nato govoril dr. Treo, ki je obupaval nad pobožnostjo slovenskega naroda in ki je dejal, da bi mu sosednji narodi oddali radi še kaj odpustkov, da bi ga ložje uničili. Po tej duhovitosti je Gabršček kričaril zahtevami po svobodni šoli. Franc Kocijančič je govoril o »liberalnem narodnem gospodarstvu«, Rudolf Konjedič o svobodni trgovini, dr. Levpušček je pa razlagal, da je sila prignala narodnonapredno stranko, da se mora zanimati tudi za delavce, ter je izjavil, da krščanski socialci in socialni demokratje ne bodo pomagali delavcu. Dr. Puc se je zavzel po porazu liberalnega nasprotovanja proti splošni in enaki volivni pravici za splošno in enako volivno pravico ter je po »Narodovem« vzorcu prodajal Korošce in Goričane. Za dr. Podgornikom, ki je zahteval večjo državno pomoč Goriški, je govoril dr. Janc o organizacijskem štatutu. Nato so volili 36članski odbor, v katerem so: dr. Ernst Dereani, Andrej Gabršček, koncipient dr. Janc, Kocijančič, trgovec Konjedič, koncipijent dr. Kovačič, dr. Levpušček, koncipijent dr. Puc, koncipijent Jos. Rovan, agent, dr. Treo, notar Lokar, Kosovel, župan Furlan, učitelj Možina, posestnik Bratus, župan Obljubek, tovarnar Pavletič, delovodja Gomilšek, župan Kržnič, zdravnik dr. Kraigher, posestnik dr. Rojc, posestnik Fr. Miklavčič, bivši državni poslanec Oskar Gabršček, posestnik Švara, župan Caharija iz Nabrežine, učitelj Štrekelj, veleposestnik Muha, župan Sfiligoj, bivši župan devinski Ples, učitelj Urbančič iz Mirna in še par drugih »velemož«. Navdušenja na shodu ni bilo nobenega. Po shodu je tovarnar Jakil iz Mirna dejansko napadel časnikarja g. Kremžarja, ker se je po goriških časopisih ožigosalo Jakilovo postopanje proti delavcem. S tem napadom je Gabrščkova stranka pričela svoje »delo« za delavstvo.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 24. jan. Poslanska zbornica razpravlja o vojaških kreditih. Ob 2. uri se seja prekine, da se poslanci udeleže pogreba poslanca Koppa. Ob 4. uri se seja nadaljuje.

Dunaj, 24. jan. Državni zbor je odobril danes zahtevane vojaške kredite in predloge o vojaški taksi.

ZA VOJAŠKE VDOVE IN SIROTE.

Dunaj, 24. jan. Državna zbornica je pričela razpravo o zboljšanju penzij vojaškim vdovam in sirotam.

URADNIŠKE IN PROFESORSKE PLAČE.

Dunaj, 24. jan. Danes je gosposka zbornica odobrila predlogo o uradniških plačah.

Dunaj, 24. jan. Gosposka zbornica je danes odobrila zboljšanje profesorskih plač.

POŽAR V DOMŽALAH.

Domžale, 24. jan. Danes ob polu 6. uri zjutraj je pričelo goreti v hiši Jožefa Kuralta, trgovca z mešanim blagom. Ogenj so **ogniegasci iz Stoba kljub hudemu mrazu kmalu pogasili, kljub temu pa ima g. Kuralt veliko škodo pri koruzi ter hiši, a tudi špecerijsko blago je nekoliko poškodovano. Zavarovan je za vse.**

POLOŽAJ NA VSEUČILIŠČU V LVOVU.

Lvov, 24. jan. Danes je na vseučilišču mir. K vseučilišču se sme le proti legitimaciji. Naknadna immatrikulacija se je v redu vršila. Predavanja se vrše v sobah, ki so ostale nepoškodovane. Trije aretirani rusinski dijaki so ostali v zaporu in bodo obtoženi radi javnega nasilstva, ostalim aretirancem so odvzete vseučiliške legitimacije.

POLONYJEVA AFERA.

Budimpešta, 24. jan. Listi izjavljajo o sklepu ministrskega sveta, ki je odločil, da naj Polonyi začas ostane v ministrstvu in naj toži Lengyela, sledeče: Ta rešitev je zgolj provizorična. Krize bo le tedaj konec, ko Polonyi odstopi. Druge rešitve ni.

Budimpešta, 24. jan. Danes je seja ogrskega državnega zbora, v kateri se pa ni izpregovorila o krizi nobena beseda.

Budimpešta, 24. jan. Lengyel izjavlja, da do sodnijske obravnave ustavlja napade na Polonyja. Za priče bo navedel baronico Schönberger, Halmosa, bivšega mestnega glavarja Rudnaya, bivšega ministra Kristoffyja.

GROF PAAR SE PERE.

Dunaj, 24. jan. Grof Paar izjavlja, da so neresnične vesti, da bi on imel kako razmerje z baronico Schönberger. Nekateri listi se že iz te izjave norčujejo, češ, da so že naprej vedeli, da bo moral grof Paar kaj takega izjavljati.

DVOJNI UMOR V PULJU.

Pulj, 24. jan. Kmet Štefan Spiglič iz Gavrana pri Pulju je s sekiro ubil svoja sorodnika Martina Cverka in njegovo ženo Alojzijo, ker sta pretepla ženo Spigličevo. Spiglič se je sam javil policiji v Pulju.

ZIMA.

Rim, 24. jan. V celi Italiji vlada hud mraz. V Rimu in Neapolju močno pada sneg. V Milanu kaže barometer 7 stopinj pod ničlo. Železnični vlaki imajo velike zamude, brzojavne in telefonske zveze so pretrgane.

Dunaj, 24. jan. Mraz je vedno enak, vendar se je okolu poludneva termometer nekoliko dvignil, kar kaže, da bo kmalu bolje.

Zader, 24. jan. Včeraj opoludne je pričelo snežiti. Morje je mirno in gladko.

Berolin, 24. jan. Vožnja po Renu in Meni je radi ledovja ustavljena.

Pariz, 24. jan. Tu je mraza 12 stopinj R pod ničlo. Na ulici je zmrznilo 9 oseb.

Praga, 24. jan. Na Krkonoših so veliki viharji. Temperatura je 23 stopinj pod ničlo.

Vrba, 24. jan. Vrbsko jezero je zamrznilo ter bo mogoče v par dneh voziti po njem v celi dolžini 17 km.

Gorica, 24. jan. Danes dopoldne je pričelo tu snežiti. Popoludne silno mede.

nalistva, ostalim aretirancem so odvzete vse-

PROTEST BOLGARSKIH PROFESORJEV.

Sofia, 24. jan. Profesorji bolgarskega vseučilišča so izdali manifest na bolgarski narod, kjer sicer ostro obsojajo dijaške izgrede proti knezu ob priliki otvoritve sofijskega narodnega gledališča, toda označujejo zatvoritev vseučilišča od strani vlade za popolnoma nepostavno. Profesorji apelirajo na bolgarski narod, naj soglasno manifestira in pomaga profesorjem ter dijakom v njihovi ustavni borbi za avtonomne pravice vseučilišča.

KULTURNI BOJ NA FRANCOSKEM.

Pariz, 24. jan. Oficialno glasilo objavlja, da se nastane v knezoškofijski palači ministrstvo za delo in javno blaginjo.

NAPAD NA POŠTO NA RUSKEM.

Varšava, 24. jan. Na postaji Andrejev so roparji napadli pošto ter ustrelili vojaka, ki je spremljal poštni voz. Vozniku se je posrečilo rešiti denar.

»KULTURNI« BOJ NA ŠPANSKEM.

Madrid, 24. jan. Zaradi nesoglasja glede na postavo proti cerkvenim redovom in zaradi odpora katoličanov je kriza v ministrskem kabinetu neizogibna. Konzervativci upajo, da bodo na celi črti vrgli liberalce.

POTRES IN POVODENJ.

Batum, 24. jan. Včeraj so čutili tu dva potresna sunka. Morje je bilo silno viharno in je izstopilo. Povodenj je napravila silno škodo.

Odesa, 24. jan. V Črnem morju so grozni viharji. Neki parnik, ki je odplul iz Sevastopola v Odeso še ni prišel sem in se je skoro gotovo potopil.

ZOPET POTRES V KINGSTOWNU.

London, 24. jan. V Kingstownu je bilo zopet več potresnih sunkov. Dva sta bila tako močna, da se je podrlo več poslopij. Ljudstvo je prestrašeno. Mrtev ni nihče.

METEREOLOGIČNO POROČILO.

Dunaj, 24. jan. Spremenljivo, lahki vetrovi, naraščajoča temperatura.

Lepo prostorno

stanovanje,

obstoječe iz 2 sob in pritiklin se odda za majski termin v najem proti letni najemščini **440 K.** Naslov pove upravništvo tega lista. 166 1—1

Ali že veste?

Naroči se lahko tudi samo **sobotna izdaja „Slovenca“**

Stane le 7 K na leto

Osebni kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorciji Uradniškega društva za hranilne vloge in predujme dovoljujejo posojila na osebni kredit pod najzmernejšimi pogoji tudi proti dolgoletnim odplačilom. Posredovalci so izključeni. Naslove konsorcijev naznani brezplačno osrednje vodstvo Uradniškega društva na Dunaju, Wipplingerstrasse 25. 720 39-36

Največji vspeh nove dobe!

je sloviti

Vpisana varstvena znamka.

Da **snežno belo in popolno brez duha** perilo in izredno **varuje** platenino. Brez mila, sode ali drugih pridatkov se rabi prav po navodilu. Pristen samo v izvirnih zavojih z gorenjo varstveno znamko. 2218 10—13

250 gramov-zavoj po 16 vin.
500 „ „ „ 30 „
1 kg „ „ 56 „

Noben zavoj **brez** gorenje varstvene znamke **ni moj** izdelek in preti z njo nevarnost, da se pokvari perilo.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonijalnim blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri L. Minlosu na Dunaju, I. Mölkerbastei 3.

100 104—96

Leopold Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

priporoča visokočastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom svojo najstarejšo tvrdko za izdelavo **cerkvenih posod in orodja.**

Vedno velika zaloga.

Prečastiti gospod!

Ako kaj potrebujete ali nameravate napraviti prosim Vas, blagovolite mi pisati in takoj pošljem vzorce. Stare reči popravim, pozlatim itd.

Velika zaloga elektr. svetil in kiparskih del.

Hiša na prodaj!

Iz proste roke, pod zelo ugodnimi pogoji, obstoječa in **3 sob, kleti, kuhinje, sušilnice** za meso, veliko **šupo,** prostoren zasajen **vrt z zemljiščem.** Ves svet meri približno 780 kvadratnih sežnjev. Cena 8000 K. Natančnejša pojasnila daje **Ludovik Kotnik,** Opekarska cesta št. 36, v Ljubljani. 2761—8

Meteorologično poročilo.

Viš na n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
23	9. zveč.	60·2	12·8	sr. jvzh	pol obl.	
24	7. zjutr.	60·5	12·2	sl. jug.	obl.	0·0
24	2. pop.	59·1	09·8	sr. jvzh	sneg	

Srednja včerajšnja temp. — 15·4°, norm. — 2·2°.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854. **v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12** **Štev. telefona 210.**

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno 2469 '50—18

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN ZALEC in LAŠKO TRG v Ljubljani, telef. št. 163. priporočn svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona štev. 187. 100 20—52

Borzna poročila.

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 24. januarja 1907

Založbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	99 90	99·40
4% srebrna renta	100 15	100· 5
4% avstrijska kronska renta	95·80	99 55
4% „ zlata renta	117 25	117 45
4% ogrska kronska „	95 95	96· –
4% „ zlata „	114 35	114 55
5% posojilo dežele Kranjske	99 10	100 10
4½% posojila mesta Spljet	133	13 65
4½% „ „ Zader	98 90	100 85
4½% bosn.-herc. žel. pos. 1902	99 85	100·15
4% češka dež. banka k. o.	99 50	99 70
4% „ „ „ ž. o.	99 10	99 90
4½% zast. pisma gal. d. hip. b.	101 35	101 35
4½% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	105 75	106·75
4½% zast. pisma Innerst. hr.	100 —	101 —
4½% „ „ ogr. cen. dež. hr	100 —	100 25
4½% „ „ hip. banke	100·—	100·35
4½% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100·—	101·—
4½% obl. češke ind. banke	100·25	101·25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99·90	
4% prior. dol. žel.	0 50	—··
3% „ juž. žel. kup. ¹/₁₅/₅	316 40	318 40
4½% avstr. pos. za žel. p. o	10 50	101 50
Srečke		
Srečke od l. 1860 ⁷/₇	156 75	158·75
„ „ „ 1864	266 5	268·50
„ tiske	53 30	155 30
„ sem. kreditne I. emisije	274·50	284·50
„ „ „ II. „	284·40	291·40
„ ogr. hip. banke	53	261
„ srbske á frs. 100·—	100	0 40
„ turške	6 25	69 25
Basilika srečke	2 60	24 60
Kreditne „	148 —	158 —
Inomoške „	79	85
Krakovske „	90	95 —
Ljubljanske „	6	61·—
Avstr. rud. križa „	47 50	49 50
Ogr. „ „	78·25	80·25
Rudolfove „	56	60
Salcburške „	82	85 50
Dunajske kom. „	497 50	508 —
Delnice		
Južne železnice	174 50	175 50
Državne železnice	90·50	91 50
Avstr. ogrske bančne delnice	781	791
Avstr. kreditne banke	686·10	687 10
Ogrske „ „	835 —	836·
Živnostenske „	2 475	5 75
Premogokop v Mostu (Brüx)	753	63 —
Alpinske montan	624 90	625 90
Praške žel. indr. družbe	26 5	2685
Rima-Murányi	67 75	71·75
Trboviljske premog. družbe	279	282·—
Avstr. orožne tovr. družbe	570	75·
Češke slaukorne družbe	141·—	145·—
Valute		
C. kr. cekin	1 35	40
20 frank.	19· 95	19 125
20 marke	23 50	23 8
Sovereigns	24	24 08
Marke	117 525	117 725
Laški bankovci	95 50	95 70
Rublji	2·5250	2 5350
Dolarji	4 5	5·

Kot kontoristinja

v kako trgovino, ali kot c. kr.

poštna praktikantinja

želi vstopiti gospodična, ki je dovršila 5 ljudskih in 3 meščanske šole, vešča slovenskega, nemškega in laškega jezika. — Naslov **M. M. v Trnji pri Št. Petru na Krasu.** 155 3 1

Prva ljubljanska velika žgalnica kave

Karel Planinšek, Ljubljana, Dunajska cesta.

Električni obrat, tedaj večkrat na dan sveže žgana kava; izvrstna kakovost, najboljši aroma, krepkega okusa.

Najnižje cene za posamezne vrste in za najpriznanejše zmesi. 2574 52-10

Prodaja iz higijeniških posod za kavo.

Najvišje odlikovanje na mednar. razstavi v Milanu 1906 (avstr. sodišče).

2745

Dr. Reach, Sv. Roka bolnica v Budimpešti je vporabljala

želodčno tinkturo lekarja Piccolija v Ljubljani

v vseh slučajih trajnega zaprtja in slabosti želodca z najboljšim vspehom.

1 steklenica 20 vin.
12 steklenic z zavojem K 2·70
24 „ „ „ „ 5·12
70 „ „ „ „ 14·—
(poštni zavoj.)

Zunanja naročila izvrši lekar PICCOLI v Ljubljani, Dunajska cesta, najtočneje.

Vsem, ki se čutijo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez eneržije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrdilo nad 3000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastonj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. 99 3 1

Veliki cenik na zahtevo zastonj!

Cenjenim nevestam in ženinom

priporočam svojo veliko zalogo raznovrstnega blaga v največji izbiri, po najnižjih cenah kakor:

zakonske prstane, prstane s kamni, broške, uhane, verižice, okraske ter drugo zlatnino, srebrnino in briljante, švicarske ure najbolj slovečih znamk, kakor tudi salonske-stenske ure in ure budilke.

Z velespoštovanjem

87 10—5

H. SUTTNER, Ljubljana,
Glavni trg, nasproti rotovža.

!!!! Kašelj !!!!

Kdor nanj ne pazi, se zagreši na lastnem!

Kaiser-jeve karamele za prsa

s 3 jelkami.

Zdra niško preizkušene in priporočene proti kašlju, hripavosti, kataru, slezi in kataru v grlu.

5120 not. potr. izpričeval dokazuje, da je res, kar se obljubuje. 2483 24—12

Zavoj 20 in 40 vin. pri:

lekarna pri orlu pri železnem mostu, deželna lekarna p. Marji Pomagaj, E. Leustek, Ubald pl. Trnkoczy, Jos. Mayr in Piccoli v Ljubljani.

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg štev. 28.

Dobi se tudi kroj po životni meri.

20 104—2

Prodaja na debelo in drobno.

Firnež

le iz kranjskega lanenega olja

1619 100—50 prodaja

Adolf Hauptmann
v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv firnežev, lakov in steklarskega kleja. Največja zaloga

karbolineja in gipsa.

Podružnica : v Spljetu. :

Delniška glavnica: : : K 2.000.000. : :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

priporoča k žrebanju dne 1. februarja 1907:

Turške srečke: kurz K 169. **Glavni dobitek Frs. 300.000.**
Srečke laškega rud. križa: kurz K 49. **„ „ Lir 15.000.**
Promese na drž. srečke iz l. 1860 { cele K 35., petinke K 13. } **gl. dobitek K 600.000.**

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun po 4½%. 53 9

Podružnica : v Celovcu. :

: Rezervni fond: : : : : K 200.000. : : :

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Most. ulica 17, Žižkov. Brno, Baden, Češka Lipa, Češka Kamenica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičin, Plzen, Svitava in Liberce.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogal Rennwega), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 45 150—8

„MERCUR“

Dunaj, I., Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16,000.000. Roser. zaklad K 7,000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Zitnik. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.